

Pedofiler i pressen

Ett arbete om mediebilden av pedofiler och pedofili

Andreas Hansson gusnhaonan@student.gu.se

Jonas Nygaard gusnygaj@student.gu.se

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation
Journalistutbildningen, JMG
Våren 2011, termin 3
Göteborgs Universitet

Handledare: Marina Ghersetti

”Pedofiler ska kastreras, torteras o sedan få en plågsam o långsam död. Systemet vi har nu verkar inte funka så bra :/ Dom ska inte på psykhuis, **dom ska avrättas så enkelt e det bara. In i tortyrkammare med dom o dom ska fan inte ut förrän dom dött, sen ska dom brännas. Punkt slut.”**

”Hela mitt liv har jag lidit av övergrepp i barndomen, jag lovar att en sån person har förbrukat ALLA rättigheter, jag skulle kunna döda honom långsamt och plågsamt, och det straff jag skulle få vore värt varenda minut i fängelset. Men en dag får jag tag på honom och jag kommer att skratta som aldrig förr. Ni som inte varit utsatta ska hålla käften. Sverige måste se att ondska finns. Det är ett hån mot mej och alla utsatta att försvara dom. Jag var mellan 6 och 13 år när jag blev våldtagen.”

Kommentarer från Facebookklubben
”Visa pedofilers identitet, vi som vill skydda våra barn!” med 111 804 medlemmar

Att rapportera om ett tabu

Att sexuellt förgripa sig på ett barn är ett oförlåtligt svek. Barn som utsatts kan bli söndertrasade psykiskt och påverkas många år framöver. Enligt Uppdrag granskning ökar antalet anmälningar; varje dag anmäls fem våldtäkter mot barn.

Men vad är egentligen en pedofil?

Och vem är det? Vilken bild ger media av pedofilen? Hur förhåller sig bilden i media till bilden experter, offer och pedofiler själva ger? Är det den ljusskygga mannen som smyger omkring vid lekparken? Är det en medelålders man med svart bil? Är alla män eller kan en kvinna vara pedofil? Är det kanske 16-åringen som är ihop med en 14-åring? Eller skulle bilden kunna nyanseras? Vi har undersökt hur forskningen ser på och definerar pedofiler idag.

Hur skildras pedofiler och pedofili i pressen?

Vi har läst igenom de artiklar som nämner pedofili i fyra svenska dagstidningar under 2010 och sammanställt vem som är pedofil, hur den beskrivs och framställs. Sedan har vi pratat med några av de journalister som är med och skapar denna bild av pedofiler. Hur tänker de när de skriver om ett så svårt ämne som övergrepp mot barn? Vad är en pedofil för dem? Och hur ser de på sitt eget ansvar när de rapporterar?

Hur väl stämmer mediebilderna av pedofiler överrens med verkligheten?

Vad får bilden i media för konsekvenser? För att få en bild så lik verkligheten som möjligt har vi närmast oss ämnet genom de som nog vet mest, forskare, offer och förövarna själva.

Få av oss känner någon pedofil, vad vi vet i alla fall. Därmed spelar medias bild av pedofiler en stor roll i vad vi har för uppfattning. Man kan tänka sig att allmänhetens bild av pedofiler och pedofili till stor del är skapad och upprätthålls av medias historier. Både de faktiska händelserna i nyhetsbevakningen, men också de fiktiva berättelserna i film och böcker.

Tillsammans med forskare, pedofiler och offer diskuterar vi mediebildens verkningar; vilka blir konsekvenserna av mediernas sätt att rapportera? Skulle rapporteringen kunna se annorlunda ut och i så fall – vad skulle man vinna på det?

*Andreas Hansson
Jonas Nygaard*

Göteborg 2011

Innehållsförteckning

TEORI

Vem är pedofilen?	6
Hur påverkas vi av medierna?	12
Journalistiken och etiken	14
Journalistiska arbetsmetoder	15

MEDIEGRANSKNING

Katolska kyrkan dominerade bevakningen	16
Sammanfattning av materialet	18

JOURNALISTISKA ARBETSMETODER

"Man hanterar det med galghumor"	22
Finns inte samma tid till fördjupning på webben	27
"Jag kommer få leva med de här bilderna resten av mitt liv"	28

DISKUSSION

"Jag vet ju att samhället inte ser det som helt okej"	30
"Det var skitjobbigt"	33
Medierna värnar om kärnfamiljen	34
"Man skriver inte om hur det går för barnen"	36
Medierna klumpar ihop olika begrepp	38
Vi vill inte se kvinnliga förövare	40

SLUTDISKUSSION

Mediebilden är missvisande	42
----------------------------	----

**Vem
..
ÄR
pedofile**n

pedofil

pedofi ¹, (mans)person som söker sexuell kontakt med barn; se [pedofili](#).

S

Svensk lag är mycket tydlig: en person under 15 år kan inte ge samtycke till sexuell umgänge. Den som bryter mot det döms för våldtäkt mot barn och får fängelse i minst två år. Men vem är pedofil? Amerikanska psykiatriska förbundet har utarbetat definitionen DSM-IV som används flitigt inom psykiatri där en person är pedofil om följande tre punkter uppfylls:

- personen under minst sex månader har återkommande kraftigt sexuellt upphetsande fantasier, drifter, eller beteenden, rörande ett eller flera förpubertala barn (i allmänhet barn som är 12 år eller yngre)

- personen har levt ut dessa drifter eller

att de sexuella drifterna eller fantasierna har märkbart plågat personen eller har gett honom eller henne sociala svårigheter samt

- personen är minst 16 år gammal, och minst fem år äldre än det eller de barn som åsyftas i det första kriteriet.

Men experter har kritiserat definitionen. Bland andra den amerikanska sociologen David Finkelhor, som är flitigt refererad i forskning kring pedofiler har kritiserat definitionen. Han anser att man borde klassificeras som pedofil även om man inte genomfört faktiska övergrepp eller plågats av fantasier, har man bara återkommande pedofila fantasier så räknas man som pedofil. Det vi fortsättningsvis kallar pedofil är DSM-IV:s definition med Finkelhorns tillägg; man måste inte ha våldfört sig på ett barn eller lidit av sina fantasier för att vara pedofil.

En tolkning av DSM-IV är att en person blir pedofil först när personen själv eller någon annan lider av det.

Olika typer av pedofiler

Pedofili används ofta som ett brett begrepp som innefattar mer direkt pedofili som rör dragnin till barn upp till och med 12 år och rör det en dragnin till äldre och mer utvecklade – men fortfarande minderåriga – barn benämns detta hebefili.

Inom forskningen skiljer man på pedofiler som dras endast till barn och de som även dras till vuxna. Det är också väsentligt vilket kön pedofilen dras till; de tre forskarna Bradford, Bloomberg och Bou-

let har i sin forskning uppskattat andelen heterosexuella pedofiler är två tredjedelar och att en tredjedel alltså dras till barn av sitt eget kön. Ett specialfall i sammanhanget är incest, sexuella övergrepp inom familjen.

Är pedofilen en man?

Pedofiler är hatade på alla nivåer i samhället, även på fängelser och anstalter ses personer som våldfört sig på barn som bottenskrapet. Organsiationer som värnar om sexuella minoriteters rättigheter, exempelvis RFSL, hade på tidigare en svävande inställning till pedofili. Idag tar man kraftigt avstånd från allt som har med pedofili att göra. Endast psykiatri finns kvar för terapi för pedofiler som inte genomfört något övergrepp eller mer intensiv vård av faktiska förövare.

Men vem är då pedofil? Den schablonmässiga bilden man kan tänka sig att de flesta har är att det är en man i 50-årsåldern. Även i medierna sprids den här bilden. Men stämmer den överrens med verkligheten? Det är svårt att säga eftersom forskningen främst bygger på pedofiler som dömts eller frivilligt sökt sig till vården. Bland dem är praktiskt taget alla män och många har svårt att hantera social kontakt med vuxna. Docenten Peter L Martens vid Brottsförebyggande rådet (BRÅ) är ett stort namn inom den svenska forskningen kring pedofili. Idag är han pensionerad men i sin bok Pedofil från 1998 skriver han om pedofilen som

BALANSERADE PÅ GRÄNSEN. Tidningen Destroyer "tillägnades den unga manliga skönheten". Tidningen var svenskbaserad och kallas ibland gaytidning. Snarare var den inriktad på att porträttera pojkar över 15 som såg betydligt yngre ut. Tidningen debatterades på kultursidorna under 2010 i samband med en bok.

en person med dåligt självförtroende, som försöker reparera egna barndomstrauman, uttrycker sin narcissism eller försöker leva upp till en sorts mansroll.

Barnporren

"Barnpornografi: framställning, av vilket som helst slag, av ett barn som deltar i verkliga eller simulerade uttryckligt sexuella handlingar eller varje framställning av ett barns könsorgan i huvudsakligen sexuella syften."

FN:s konvention om barnets rättigheter.

Forskare har diskuterat barnpornografins betydelse för pedofiler. En tanke som förts fram är att den kan fungera som ett substitut för övergrepp. På 1960-talet sjönk antalet anmälda sexbrott i Köpenhamn när man släppte all sorts pornografi fri. En annan tanke som dryftats är att barnpornografen stimulerar och triggar förövare till övergrepp. En undersökning ledd av Daniel Lee Carter visade det sig att förövare av sexualbrott mot barn, oftare än andra våldtäktsmän, använde pornografi både före och under övergreppen.

Föds man till pedofil?

Vad är det då som gör en människa till pedofil, föds man till det eller är det något som utvecklas? En vanlig bild är att pedofili beror på biologiska faktorer, som dysfunktioner och rubbningar av exempelvis hormoner, hjärna eller kromosomer. Man har gjort tester av detta slag, men inget som är säkert nog att generalisera utifrån.

Det finns också idéer att "felaktig sexuell inlärning" till exempel genom övergrepp

under barndomen gjorda av vuxna, både som traumatisk upplevelse eller om man som barn uppskattar den sexuella kontakten. Sexuella lekar under barndomen kan utveckla en pedofil läggning, särskilt om dessa lekar görs med barn som är mindre utvecklade än personen själv.

Det är många, men långt ifrån alla pedofiler som själva blivit drabbade av övergrepp som barn, det förekommer många olika studieresultat om detta, med andelar på 30-40-50 procent. Det är ju inte alla som blir utsatta som barn som själva blir pedofiler, främst de som har stark självkänsla och ett bra socialt skyddsnät får kraft nog att inte själva bli förövare.

Pedofili kan också ha en psykodynamisk förklaring. Det kan handla om en person som levt i ett förhållande med en jämnårig partner men som efter en omvälvande livskris börjat vända sig till barn. Det kan handla om att den jämnåriga partnern dör eller att relationen raserats och att man då vänder sig till ett av barnen, ofta har fadern vänt sig till den äldsta dottern.

Föräldra-barn-konflikter under barndomen, till exempel en konflikt med fadern om modern, kan också leda till en psykologisk felutveckling. Mervin Glasser skiljer på primär och sekundär pedofili där den senare beror på patologiska tillstånd som hjärnskadorna, schizofreni eller personlighetsförändringar. Primär pedofili delas upp i den varaktiga pedofilen som ofta är en man som dras till enbart barn, ofta pojkar utan att känna någon skuld eller skam samt den pseudo-neurotiska pedofilen som utåt sett betar sig normalt, men som är sexuellt ointresserad av sin jämn-

Lagen som reglerar sexövergrepp mot barn

Brottsbalkens sjätte kapitel reglerar sexuella övergrepp mot barn.

4 § Den som har samlag med ett barn under femton år eller som med ett sådant barn genomför en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst två och högst sex år. Lag (2005:90).

5 § Är ett brott som avses i 4 § första eller andra stycket med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som mindre allvarligt, döms för sexuellt utnyttjande av barn till fängelse i högst fyra år. Lag (2005:90).

6 § Den som genomför en annan sexuell handling än som avses i 4 och 5 §§ med ett barn under femton år, eller med ett barn som fyllt femton men inte arton år och som gärningsmannen står i ett sådant förhållande till som avses i 4 § andra stycket, döms för sexuellt övergrepp mot barn till fängelse i högst två år. Lag (2005:90).

10 § Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, sexuellt berör ett barn under femton år eller förmår barnet att företa eller medverka i någon handling med sexuell innebörd, döms för sexuellt ofredande till böter eller fängelse i högst två år. Lag (2005:90).

Lagen som reglerar barnpornografibrott

Barnpornografibrott räknas inte som sexualbrott som regleras i Brottsbalkens sjätte kapitel utan som brott mot allmän ordning, kapitel 16.

10 a § Den som

1. skildrar barn i pornografisk bild,
2. sprider, överlåter, upplåter, förevisar eller på annat sätt gör en sådan bild av barn tillgänglig för någon annan,
3. förvärvar eller bjuder ut en sådan bild av barn,
4. förmedlar kontakter mellan köpare och säljare av sådana bilder av barn eller vidtar någon annan liknande åtgärd som syftar till att främja handel med sådana bilder, eller
5. innehar en sådan bild av barn eller betraktar en sådan bild som han eller hon berett sig tillgång till döms för barnpornografibrott till fängelse i högst två år.

Är ett brott som avses i första stycket ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Med barn avses en person vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under arton år. Är pubertetsutvecklingen fullbordad, ska ansvar för gärning enligt första stycket 2–5 dömas ut bara om det av bilden och omständigheterna kring den framgår att den avbildade personen är under arton år.

Vidare läsning:

Dahlström-Lannes, Monica. Mot dessa våra minsta: sexuella övergrepp mot barn
Martens, Peter L. Pedofili: barnpornografi och sexuella övergrepp mot barn
Utredningen om kunskaper om sexuellt exploaterade barn i Sverige. Sexuell exploatering av barn i Sverige
Kvarnmark, Elisabeth & Tedefors Andersson, Inga. Förövarpsykologi.
Magnusson, Ann-Sofie. Bilden av psykiatriområdet.

åriga partner och som förgriper sig på barn som följd av stress och då med starka skuld känslor.

De som förgriper sig på barn kan också vara allmänt störda människor som också förgriper sig på andra svagare personer, som äldre, sjuka, handikappade och även djur.

En annan orsak som nämns i forskningen är förvanskad varseblivning, att pedofilen feltolkar barnets naturliga nyfikenhet och lägger in sina egna sexuella önsknings. pedofilen kan senare förklara övergreppet med att barnet självt ville ha sexuell kontakt.

Det finns idag ingen forskning på hur ungdomar som upptäcker att de har pedofila tendenser hanterar upptäckten socialt och psykologiskt. Sexdriften kan vara svår att hantera, speciellt i den åldern. Det finns en risk att personen isolerar sig själv vilket påverkar jag-utvecklingen och den sociala träningen, det finns risk att man utvecklar ett socialt handikapp. Alltså kan den pedofila läggningen vara orsaken till ett förändrat psyke.

Vad upplevs lockande med barn?

Sexologiforskaren Kurt Freund utvecklade den fallometriska forskningsmetoden att undersöka sexuella preferenser genom att mäta blodflödet i penis. I mitten av sextioalet undersökte han heterosexuellt och homosexuellt orienterade pedofiler

på detta vis och visade bilder på nakna barn och vuxna. Hans slutsatser var att pedofiler drogs till outvecklade och späda kroppar (ansikte, stjärt, höfter, lår) i stort snarare än till ett specifikt kön. En undersökning som psykologiprofessorn Vernon L. Quinsey mfl. gjorde på incestuösa förövare 1979 visade att de inte drogs till utvecklade kroppar i samma grad. Man har därför dragit slutsatsen att pedofil- och incestuös läggning inte utvecklas på samma sätt.

Martens skriver att pedofiler utan tvekan är medvetna om samhällets syn på sex mellan vuxna och barn och att det är oundvikligt att det blir en konflikt mellan den och dragningen till barn. Martens skriver:

“Denna konflikt sätter stark prägel på hela tillvaron. För att överleva måste individen bygga upp inre kontrollmekanismer. Personer med stark sexualdrift och relativt svag impuls kontroll har svårare än personer med relativt svag sexualdrift att förhålla sig rationellt i en frestande situation.”

Hur fastställer man pedofili?

Förutom att gå till gruppen av personer som dömts för pedofila gärningar finns det två sätt att upptäcka pedofiler. Antingen genom självrapportering eller genom att man studerar personer (män) ►

Faktorerna som möjliggör övergreppet

Sociologen David Finkelhor har listat tre faktorer som tillsammans förklarar varför ett övergrepp sker.

Förövarens personegenskaper

Först och främst måste ju personen vara sexuellt attraherad till barn men också att personen är sexuellt och emotionellt motiverad att begå brottet utan förmåga att kontrollera dessa impulser. Alkohol, droger och livskriser av olika slag kan påverka de psykologiska spärrar som annars hindrar pedofilen från att utföra övergrepp. Peter L. Martens på BRÅ skriver:

“en person med stark förankring i sam-

hället (som har god social och yrkesmässig ställning, en egen familj etc.) har antagligen mer att förlora på att bryta tabu [och genomföra ett övergrepp] än en person som inte är etablerad i samhället och kanske mer marginaliserad (lågutbildad, alkohol- och drogberoende, arbetslös, förtidspensionär etc.)”

Situationen för övergreppet

Förövare av sexualbrott mot barn ser ofta till att ha situationen för brottet under fullständig kontroll. Det krävs en miljö, gärna där barn ofta befinner sig, utan personer som kan gripa in. I Peter L. Martens bok

om pedofili listas fem huvudstrategier: Överraska ensamma, obekanta barn. Utveckla en bekantskapsrelation till barnet. Dra nytta av en yrkesroll som pedagog. Bli nära vän med föräldrarna till barnet. Uppvakta barn i den egna familjen.

Offrets egenskaper

Offret är troligtvis ensamt och attraktivt för förövaren och har inte möjlighet att säga ifrån och avvärja det sexuella närmandet. ■

”Rapport liksom, man får se en bild på en gubbe som sitter vid en dator. Det snackades i skolan under vissa perioder, då varnade man för äldre män med svarta bilar typ.”

Jimmy, 16

► fallometriskt. Men det finns brister i den fallometriska metoden, Kurt Freund själv konstaterade att det går att styra erektionen och se till att den sker vid ”rätt” tillfällen. Och att folk knackar på hos psykiatrin och erkänner sig vara pedofiler är ovanligt. Därför har studier kring pedofiler gjorts på just dömda sexbrottslingar. Man kan därför ifrågasätta hur väl forskningsresultaten går att applicera på gruppen pedofiler i stort.

Hur många pedofiler finns det?

Peter L Martens, docent på Brottsförebyggande rådet skriver i sin rapport:

”Det stora flertalet personer med pedofil läggning har antagligen god kontroll över sina sexuella impulser och fantiserar endast om sina sexuella avvikelser när de tillfredsställer sig själva eller har sexuellt umgänge med en vuxen partner.”

Han skriver om amerikansk forskning där andelen pedofiler skattats till mindre än en procent av befolkningen. I Sverige skulle det enligt den uppskattningen finnas omkring 90 000 pedofiler. Martens räknar också om forskaren Parker Rossmans siffror från 1976 över hur många män som aktivt söker sexuella kontakter med pojkar i åldern 12-16 år och får det till 1 400 st. Han understryker också att siffror av det här slaget endast är spekulationer. Sexualbrott mot barn utgör dock mindre än en halv procent av samtliga brott mot brottsbalken.

Ensamma barn kan bli offer

Den före detta kriminalinspektören Monica Dahlström-Lannes har jobbat med fall av övergrepp mot barn. I sin bok ”Mot dessa våra minsta” skriver hon att den äldsta flickan i familjen vanligtvis är det barn som först blir utsatt inom familjen. Det händer att yngre syskon, både pojkar och flickor sedan också blir utnyttjade.

Överläkaren Carl Göran Svedin och psykoterapeuten Christina Back undersökte år 2003 barn som utsatts för sexuella övergrepp. De refereras i den statliga utredningen ”Sexuell exploatering av barn i Sverige” (2004) och skriver att många av barnen inte berättar av rädsla för vad som ska hända förövaren om övergreppen avslöjas. Barnet tar självt på sig skulden för övergreppen och vill inte vara orsak till att gärningsmannen, som kanske är en förälder, hamnar i fängelse eller tar livet av sig. Barnet vill heller inte riskera att splittra familjen och själv hamna i fosterhem.

Ju äldre ett barn är, desto mognare är det att tänka i sådana risker. Svedin och Back skriver att många barn inte blir trodda och att det är en stark anledning att inte berättat. Många barn som utsatts för sexuella övergrepp saknar dessutom någon vuxen de litar på att berätta för.

I undersökningen visade barnen inga tecken på att ha utsatts för övergrepp. Efter att det uppdagats brottades dock många barn med skuld, skam och obehag. De utvecklade också stark ilska mot förövaren.

När barnen intervjuades 17 månader efter avslöjandet visade 16 av 22 barn tecken på psykisk ohälsa. ■

Ursäktar sig: Barnet var med på det

Sociologiprofessorn Mary de Young nämns i Peter L Martens rapport vid Brottsförebyggande rådet. Hon har studerat skrifter som givits ut av organisationer som är positiva till sexuell kontakt mellan vuxna och barn. Hon kunde se fyra huvudsakliga metoder som användes för att ursäkta pedofili.

1. Förnekar skadan på barnet

Man betonar vad som är positivt i de vuxnas kontakt med barn. Bland annat genom att barn och ungdomar berättar om hur bra de mått av sin intima kontakt med vuxna.

2. Förnekar att barnet är offer

Man menar, tvärt emot svensk lagstiftning, att barn visst kan ge medgivande till sexuella handlingar och att även barn kan njuta av den sexuella kontakten. Detta visar man genom att publicera barns och ungdomars intyganden att de velat ha sexuell kontakt med den vuxne och att de till och med själva förfört den vuxne.

3. Kritiserar samhället

Man fördömer de som fäller hårda domar över de som vill ha en liberalare syn på sexuell kontakt mellan barn och vuxna. Man anser att samhällets förhållande som är problematiskt.

4. Åberopar högre stående värden

Man anser att barnet själv har rätt att bestämma över sin sexualitet och att sexuell kontakt med barn befriar den vuxne inre barn. Man vill befria barnet från samhällets fördömande syn på sexuell kontakt mellan barn och vuxna.

Forskning på området visar att den här bilden är skev. Peter L Martens skriver:

”I själva verket innehåller sexuella övergrepp olika grader av övertalning, hot, fysiska angrepp och tidvis också ganska handgripliga kontakter i form av smällar, sparkar och knytnävsslag. Det förekommer också att den vuxne psykiskt chockar sitt offer för att göra det passivt och därigenom lättare att kunna utföra sina sexuella intentioner. För en del pedofiler är själva temat om dominans och makt över barnet starka, motiverade faktorer i sig.”

2010 anmäldes 1 800 våldtäkter mot barn

	2010	2009
Anmälda fall av sexuellt utnyttjande av barn under 15 år	385 st	(427)
Anmälda våldtäkter mot barn under 15 år	1 826 st	(1 958)
Anmälda barnpornografibrott	390 st	(345)
Anmälda övergrepp mot barn under 15 år	444 st	(429)
Mot flicka: 366 st. Mot pojke: 78 st.		
Annat sexuellt ofredande mot barn under 15 år	1 885 st	(1 561)
Anmälda fall av kontakt med barn under 15 år i sexuellt syfte	187 st.	

Källa: Brottsförebyggande rådet, 2010

Hur påverkas vi av medierna?

M

Medierna kallas inte för tredje statsmakten utan anledning, de har inflytande och påverkar sin publik och därigenom samhället.

Media kan påverka läsarna såpass mycket att den styr vilket ämne dess läsare ska ha åsikter om. En teori som handlar om detta kallas för agenda-setting eller dagordningsteorin. Teorin avsåg först att förklara vad väljare skulle ha för åsikt i vissa valfrågor, men den visade sig inte lämplig för detta. Däremot kom man fram till att den kunde visa att medierna har inflytande över *vilka* frågor man skulle ha åsikter om. Samtidigt som man tänker sig att mediernas dagordning påverkar publiken påverkar även publiken mediernas innehåll.

Teorin handlar alltså om medias makt över *vad* vi uppfattar som viktiga frågor, men berör inte *hur* vi uppfattar vissa frågor. En av teorierna som tar upp *hur* vi uppfattar frågor kallas för framing-teorin.

Media påverkar vad du tycker

Bilden media förmedlar av pedofiler kan smitta av sig och påverka läsarnas bild av vem som är pedofil. Media är på så vis ett fönster igenom vilket allmänheten ser världen, detta kallas inom medieforskningen för framing.

Framingbegreppet är ett omfattande begrepp, vi väljer att se på det som de tolkningsramar som media, medvetet eller

omedvetet, skapar, och som läsarna på något vis förhåller sig till. Medveten framing handlar om att få ut ett visst budskap, till exempel så som politiker och lobbyister kan göra i sitt arbete. Journalisten ägnar sig oftast åt en mer omedveten form av framing. På så vis förs ett budskap eller en bild av något fram via media, utan att ha en viss agenda och utan avsikt att föra fram ett budskap mer än något annat.

En frame, eller ram, kan skapas genom att man med återkommande ord och symboler skriver om ett visst ämne. Orden kan antingen redan från början vara laddade eller kan komma att bli det i efterhand.

Frames kan lyfta fram en tolkning av en problematisk situation eller en aktör, tillsammans med en föreslagen lösning på problemet. Ofta också med en moralisk ton som förmedlar en känsla hos läsaren.

Medieforskaren Robert Entman, bland andra, har kritiserat det faktum att en liten elit av journalister har sådan makt över vad läsarna ska tycka och tänka om saker. Makten består i att media kan lyfta fram specifika problembeskrivningar, orsaksförklaringar, moraliska värderingar och sätt att lösa problem.

Vad som skrivs i tidningen kan alltså påverka hur läsarna värderar saker. Själva inramningen kan påverka hur människor förstår ett fenomen, såsom pedofili och pedofiler och hur de agerar på fenome-

Kommunikationsmodell över framing-processen

Modellen består i fyra delar vilka är kommunikatören (skribenten), texten, mottagaren (läsaren) och kulturen. Modellen kan se ut på följande vis:

1. Kommunikatören, i vårt fall skribenten, fattar både medvetna och omedvetna beslut om vad som ska kommuniceras.
2. I texten kommer det som kommunicerats till uttryck som gestaltningar (specifika ord, talesätt & källor) och kan innehålla stereotypa bilder av fenomenen.
3. Mottagarens, alltså läsarens, tänkande kan speglas av den kommunicerade informationen och dess gestaltningar.
4. Kulturen, eller samhället runt omkring kan både påverka kommunikatören och mottagaren. Kulturen och samhället i stort kan också påverkas av en frame som kan bli till en "sanning".

Alla fyra delar i modellen berörs av urval och belysning av saker. Användandet av det som belysts kan konstruera argument eller åsikter gällande problem, exempelvis varför de uppstår och vad lösningen kan vara. Gestaltningar inom dessa fyra områden har liknande funktioner. Dessa funktioner är att de väljer ut och framhäver saker för att skapa ett argument om ett problem, orsaken till problemet, en utvärdering och en eventuell lösning.

Källa: Handbook of journalism studies

net. Är medias rapportering stereotyp och demoniserande så blir eventuellt läsarnas bild demoniserande och stereotyp.

Genom att framing belyser vissa delar av verkligheten så utelämnas samtidigt vissa andra delar. Utelämnandet av eventuella problem, förklaringar och liknande kan alltså spela lika stor roll som det som faktiskt görs tillgängligt i media. Ett fenomen såsom pedofiler kan alltså ses på ett anorlunda vis genom att man förändrar vad som kommuniceras. Bilden allmänheten har av fenomenet skulle kunna nyanseras och problematiseras om annan fakta eller information kommunicerades i texterna. Skulle media belysa mer fakta om exempelvis övergrepp mot minderåriga skulle kanske rädslan för en ljusskygg gubbe vid lekparken minska - om nu statistiken talar emot en sådan bild av förövare.

Vilken information som någon tar emot och vad som utelämnas påverkar med andra ord mottagarens respons. Det är på grund av detta som exkludering av alternativa tolkningar kan sägas vara lika viktiga som vad som faktiskt tas med i texten.

Walter Lippmann, ansedd som framing-teorins förfader, menade att de flesta inte får mycket av sina kunskaper om politik från egna upplevelser. I stället får de den största delen av information från media. Så när det gäller politik har media alltså ett betydande inflytande över människor och dess syn, åsikter och agerande. Vi drar

slutsatsen att det går att tillskriva media samma vikt gällande andra områden. Vi menar alltså att man kan applicera framing-teorin även på bilden av pedofili och pedofiler i media.

Med tanke på att pedofili är något som troligtvis ganska få har egna erfarenheter av, ett fåtal har nog träffat en pedofil eller barnaförövare, så kan mediebilden därav få ett stort genomslag. Bilden av en pedofiler kan med andra ord sannolikt komma från media. ■

Vidare läsning:

Entman, Robert M: Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm.

Ghersetti, Marina. Sensationella berättelser.

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.). Medierna och demokratin.

Petersson, Camilla. Hur väljer medierna att gestalta Sverigedemokraterna.

Wahl-Jorgensen, K. & Hanitzsch, T. (red.). The handbook of journalism studies.

Pressens etiska regler: <http://www.po.se/regler/30-etiska-regler-foer-press-tv-och-radio>.

Journalistiken & etiken

Vid publiceringar i media finns det alltid etiska överväganden. Vissa ämnen är självklart svårare än andra, att rapportera om ett ämne som pedofili kan nog räknas till ett av de mer problematiska.

T

ryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen gör att svenska medier har en stor frihet att publicera nyheter. Men det är frihet under ansvar, mediebranschen har själv infört rekommendationer om hur god journalistik ska utföras och har samlat dessa i Pressens etiska regler. Man ska ge korrekta nyheter, bemöta kritik mot etiken och sakkuppgifter, respektera den personliga integriteten, vara varsam med bilder så att de inte vilseleder, vara objektiv och lyfta fram flera åsikter, och vara försiktig med att publicera namn.

Utdrag ur dessa regler:

1. Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling.

9. Visa alltid brotts- och olycksoffer och deras anhöriga största möjliga hänsyn.

Pröva noga publicering av namn och bild med hänsyn tagen till offren och deras anhöriga.

10. Framhäva inte berörda personers etniska ursprung, kön, nationalitet, yrke, politisk tillhörighet, religiös åskådning eller sexuell läggning om det saknar betydelse i sammanhanget och är missaktande.

13. Sträva efter att ge personer, som kritiserar i faktaredovisande material tillfälle att bemöta kritiken samtidigt. Sträva också efter att återge alla parterers ståndpunkter. Var uppmärksam på att anmälningar av olika slag kan ha till enda syfte att skada den som blivit anmäld.

16. Om inte namn anges undvik att publicera bild eller uppgift om yrke, titel, ålder, nationalitet, kön eller annat, som gör en identifiering möjlig.

Den som känner sig kränkt av publiceringar i medierna kan vända sig till Allmänhetens pressombudsman (PO) och Pressens opinionsnämnd (PON).

Känsligheten i att rapportera om övergrepp mot barn belyses med en anmälan till Pressens opinionsnämnd och en tidningsartikel i Gotlands Allehanda publicerad den 12 september 2009. Artikelnen handlade om en man som åtalades för våldtäktsförsök på en flicka. Tidningen publicerade platsen för händelsen i text och med bild, artikelnen innehöll även detaljuppgifter om övergreppet, vilket visade sig vara för mycket.

PON menar att frågor om sexualbrott mot barn har ett allmänintresse, men hävdar också att för brottsoffret är saken av ytterst känslig och integritetskränkande natur. Därför bör tidningar "iaktta mycket stor försiktighet och undvika alla möjligheter till identifiering av det minderåriga brottsoffret". PON menade att beskrivningen av gärningen lett till en onödigt detaljkunskap, hos personer som kunde identifiera flickan, vilket medförde ett oförskyllt lidande för barnet. För detta fälldes artikeln av PON. Att rapportera om denna typ av nyheter kan alltså vara både känsligt och komplext. ■

FÄLLD. Gotlands Allehanda fälldes av PON när de skrev för detaljerat om ett övergrepp.

GA 12/9 2009.

28-årig man åtalas för våldtäktsförsök på flicka

– och för att ha ofredat 14 barn vid skolor och daghem

En 28-årig man åtalades igår för försök till våldtäkt på en sjuårig flicka samt sexuellt ofredande av sju barn vid skolor och daghem i Visby. Antalet berörda gör det till det mest omfattande sexualbrottsmålet på Gotland på lång tid.

28-åringen, från mellersta delen av ön, greps 11 augusti och häktades dagen efter. Antalet åtalpunkter har ökat under utredningen. Antalet åtalpunkter som rör barn och ungdomar är sammanlagt 14. Antalet åtalpunkter som rör vuxna personer är två. Vid gripandet var han också iförd kläder som stämmer överens med vad hänsyns tagits till i utredningen. Han har tidigare varit inblandad i flera andra brott och har tidigare varit inblandad i flera andra brott.

Hela förundersökningen har dock hemlighetsmålats enligt sekretesslagen med hänvisning till brottsoffrens låga ålder. Det mål som går hämnades in vid Gotlands tingsrätt omfattar fyra åtalpunkter. Ett gäller försök till våldtäkt och sexuell ofredande, samtliga övriga sexuellt ofredande av minderåriga personer, sammanlagt 14 barn i åldrarna 7-14 år.

28-åringen nekar till att ha gjort något brottmål. Åtalet 28-åringens åtalas på följande punkter: ● 10 augusti i år skall hänsyn i en lekpark vid 'Tjelvarvskolan' i Visby ha försök att våldta en sjuåring. Han höll fast henne i benen, drog av henne trosorna och försökte sätta henne i underlivet. Med hänsyn till åtalpunkterna är omständigheterna i förväg avsevärt betydelsefulla för utredningen. ● 11 augusti i år skall hänsyn i en lekpark vid 'Tjelvarvskolan' i Visby ha försök att våldta en sjuåring. Han höll fast henne i benen, drog av henne trosorna och försökte sätta henne i underlivet. Med hänsyn till åtalpunkterna är omständigheterna i förväg avsevärt betydelsefulla för utredningen.

Tjelvarvskolan. En lekpark i närheten av skolan misstänks nu att en 7-årig flicka har blivit utsatt för sexuellt våld av en blottare.

Strax därefter har han frågat henne och ett annat barn om de ville se hans kompis. 28-åringen nekar till brott och till att ha varit på platsen. Förhör med sjuåringen och det andra barnet kommer att växa per video under rättegången. Två vuxna kommer också att höras angående vad barnen berättat för dem strax efter händelsen. ● Mannen åtalas vidare för att den 21 maj sexuellt ha ofredat sex barn mellan 6-11 år i en lekstuga vid My-

rans dagst på Myrstrågen i Visby. Där har han haft en kondom i handen och frågat om barnens villor se hur en sådan används. ● Mannen åtalas även för sexuellt ofredande av två 14-åringar vid Tjelvarvskolan 4 augusti. Där skall han ha vänt sin kompisens samtycke som han utövar. Hans rekvisiter att han varit på platsen men flickan berättar att det varit en "olyckshändelse".

Stämman öppnades skall han ha soffit vid en fotbollsfält vid Gotlandsdag 10 augusti. Då inför fyra 10-14-åringar i detta fall nekar mannen och uppger att han inte varit på platsen. Rättegången hålls inom kort. Lars Schill las.chill@gotland.se 0480-20 25 58

Journalisten

stys också av

RUTINER

När man beskriver nyhetsbilden och hur en nyhet framställs i media är det väsentligt att titta på medielogiken. Den förklarar och beskriver de rutiner som nyhetsarbetet på en redaktion följer. En redaktion måste ha resurser för att tillvarata både väntade och oväntade händelser. Ett kungabroll eller en presskonferens kan förutses och planeras i förväg. När en oväntad händelse, till exempel en olycka, inträffar strävar man på redaktionen efter att anpassa nyheten efter mallar, en form av arbetslogik som gör hela nyhetsprocessen mer hanterlig: från urval till bearbetning och presentation. Vi ska nu titta närmare på medielogikens faktorer.

Mediedramaturgin

Både som journalist och redigerare gäller det att förpacka en nyhet så att läsarens intresse väcks och bibehålls. Det gäller både dramaturgin i texten och i redigeringen av den. Även en text om ett sexuellt övergrepp förpackas som en berättelse, en berättelse som följer en dramaturisk form. Dramaturgin i berättelser är ofta linjär, enkel och relativt kort. Berättelsen avviker inte in på sidospår något nämnvärt utan fokuserar på huvudhandlingen, exempelvis övergreppet.

Det centrala i en artikel om ett sexuellt övergrepp är oftast en form av intrig. Detta åskådliggörs genom de aktörer som är med i texten. De som förekommer i texten presenteras ofta förenklat. De framställs stereotyp, med en tydlig föröware, ett tydligt offer och så vidare. Med tanke på de stereotypa, tydliga, aktörerna – både föröware och offer – är det enkelt för läsaren att identifiera sig och på så vis bli berörd.

En nyhetstext om ett sexuellt övergrepp följer ofta ovan struktur. Händelsen beskrivs eller vinklas ur ett speciellt perspektiv. Vissa saker får en framträdande roll medan andra saker och nyanser kommer i skymundan. Med andra ord blir rapporteringen en förenkling av verkligheten.

Stereotyper påverkar nyhetsprocessen även genom att journalister identifierar nyheter utifrån stereotypa uppfattningar. Nyheterna befäster på så vis de förenklade bilderna av verkligheten.

I det här arbetet har vi inte jämfört medierapporteringen och ”verkligheten” av enskilda fall utan snarare fokuserat på den allmänna bilden av pedofilen.

Medieformatet

Tv, radio, press och webb jobbar efter olika förutsättningar. En och samma nyhet förpackas på olika sätt för att passa de olika kanalerna. Tidningar har på så vis ett eget uttrycksätt som skiljer sig från radio och tv. Formatets begränsningar och styrkor och

nyhetens förhållande till detta avgör hur mycket utrymme ett ämne får och hur det presenteras. Medielogikens effektivisering av arbetet har genererat mallar som nyheter förpackas i.

Forskarna David Altheide och Robert Snow refereras i *Handbook of Journalism Studies*. De skapade begreppet medielogik menade att vissa typer av händelser presenteras på olika standardiserade sätt; texter som berör pedofiler och övergrepp riskerar alltså att bli förutsägbara och likna varandra.

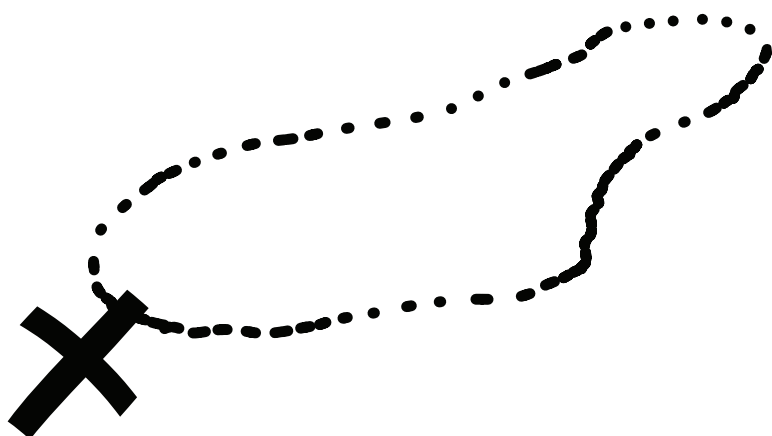
Mediernas arbetsrutiner & metoder

Arbetet på en redaktion är på många vis som på vilken arbetsplats som helst; man har arbetsmöten, semesterperioder och besparingar. Man har mer personal vid vissa tillfällen än andra, som vardagar på dagtid, och mindre vid andra, till exempel på natten eller mitt i sommaren. I mediebranschen vill man vara först med en bra nyhet, kommer den för nära deadline är det dock inte säkert den hinner komma med. Det påverkar följaktligen vilka nyheter som publiceras, vilka händelser man kan bevaka, och på vilket vis man gör det.

Redaktionerna har en enorm, näst intill oändlig, mängd material som ska arbetas ner till en hanterlig mängd som ska bygga morgondagens tidning. Kommunikationsforskarna Pamela Shoemaker och Stephen Reese nämns också i *Handbook of Journalism Studies*. De har skrivit om dessa nyhetsrutiner och hur väl de följer inarbetade mönster. Forskaren Gaye Tuchman menar att hela nyhetsarbetet vilar på rutinarbete där journalister alltid har för mycket att göra och att man strävar efter att kontrollera arbetsflödet och mängden arbete som måste göras genom dessa rutiner.

Kommunikationsforskaren Timothy E. Cook menar att rutinerna skapar förutsägbara nyheter. Inom området nyhetsvärdering talar man också om att en nyhet har större chans att publiceras om den går att förutse och producera i förväg. Det är svårt att definiera vad som gör att en viss händelse blir till en nyhet, men forskare menar att negativa nyheter har stor chans att bli publicerade. Speciellt om de går att koppla till enskilda, kanske redan kända, personer och berör stora grupper av människor. Nyheter som berör pedofiler och sexuella övergrepp är ofta enkla att personifiera, de rör kriminalitet och sex; ämnena som ständigt skapar uppmärksamhet.

Slutligen är kriminalitet inte bara tacksamt att bevaka för att många vill läsa om det. Ofta är det också förhållandevis enkelt att få tag i trovärdiga källor genom poliser och förundersökningar och rättegångar som omfattas av offentlighetsprincipen. ■

Katolska kyrkan dominerade bevakningen

I undersökningen läste vi de artiklar som nämnde ordet pedofil i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Göteborgs-Posten. I materialet fann vi att vissa specifika grupper eller ämnen upptog en större del av artiklarna än andra. De områden som syntes mest i vårt analyserade material var Katolska kyrkan, Sverigedemokraterna och pedofilen Sten-Erik Eriksson. Även artiklar rörande dagis och Michael Jackson tog en del plats.

Katolska kyrkan

Totalt 81 artiklar (AB: 7 DN: 42 EXP: 12 GP: 20)

Att det är en stor andel artiklar under mars-april beror på att pedofilskandalen inom katolska kyrkan åter blossade upp då. Skandalen började 2002 då övergrepp uppdagades i Boston där en präst ställdes inför rätta för övergrepp mot 130 barn. Efter detta har fall efter fall uppdagats världen över och kyrkan har hittills betalat över två miljarder dollar i skadestånd. Under 2010 var en präst i Norge, en på Irland och en i USA utmärkande fall.

Dagens Nyheter är den tidning som skrivit överlägset mest om skandalen, och då främst på utrikessidorna. Man kan misstänka att det beror på att tidningen har en egen korrespondent i Rom där katolska kyrkans centrum Vatikanstaten ligger. Detta kompletterades också med att två svenskar gick ut med att de blivit utsatta som barn.

Göteborgs-Posten gjorde lokala artiklar på ämnet; två personer hade tidigare gått ut och sagt att en präst i Västra Götaland gjort övergrepp mot dem när de var små, kyrkan hade till och med publicerat en ursäkt på annonsplats i Göteborgs-Posten.

Portmannen

Totalt 4 artiklar (AB: 1 DN: 3)

Med start sommaren 2009 härjade en man som blottade sig för barn i Stockholmsområdet. Han återkom sommaren 2010 och lyckades få barn att släppa in honom i trapphus där övergreppen skedde. Främst Dagens Nyheter rapporterade om fallet, inte med så många artiklar, men det är ändå ett av exemplen på personinriktade artiklar under året. En 41-årig man greps nämligen i augusti men släpptes snart. I oktober lade polisen ner spaningsarbetet.

– Våra insatser är nu avslutade. Några nya fall har inte rapporterats, sa Ulf Göranson, informatör vid länskriminaleen i Stockholm till DN då.

Sten-Erik Eriksson

Totalt 12 artiklar (AB: 7 DN: 2 EXP: 1 GP: 2)

När den dömd pedofilen Sten-Erik Eriksson rymde under en permission i mitten av augusti utfärdades rikslarm och Aftonbladet gick i bräschen för rapporteringen och benämde honom ”Sveriges farligaste pedofil”. Man lyfte fram sin reporter Anders Johansson som 2008 träffat Sten-Erik och smällde upp nyheten med svart bakgrund på uppslag. Sten-Eriks vårdare satt och fikade medan han besökte sina föräldrars grav, och psykvården kritiserades. Han greps snart på ett tåg på väg mot Norge tack vare att personer kände igen honom.

Fallet Sten-Erik är det mest utmärkande exemplet på hur man kan porträttera en pedofil i pressen. ”Trots sin höga ålder anses han farlig för barn” och i rapporteringen gick man igenom hans brotts- och vårdhistorik:

”den person som suttit inlåst längst i Sverige. [...]Dömd för förmögenhetsbrott. [...] Togs in på sinnessjukhus. [...]Dom för otukt, olagligt sexuellt umgänge, med pojkar som ej fyllt 15 år samt misshandel.”

”kontaktade två barn i tioårsåldern utanför Örnsköldsvik. Han träffade dem i skogen och sa att han ville bli deras vän ”

”Återtogs till sinnessjukhus [...] Våldtog och mördade i mars en åttaårig pojke // Överlämnades till slut psykiatrisk vård [...] bedöms som så farlig att han aldrig får gå fri – trots det har han lyckats rymma flera gånger. [...] en av Sveriges värsta pedofiler. [...] Trots flera behandlingar och kemisk kastrering har han fortfarande kvar sin dragning till små pojkar. Enligt läkare har han ingen som helst sjukdomsinsikt. [...] som liten blev utsatt för övergrepp av andra pojkar [...] Han berättade ganska rysliga saker från sin barndom. Bland annat hur han hamnade på ett hem för pojkar och blev utsatt av de äldre. Jag har också läst alla hans journaler. Han verkade vara märkt av ett liv på institution [...] ”Det kommer aldrig att hända igen” [...] hittades i närheten av barn”

Eftersom mannen eftersöktes gavs även ett signalement tillsammans med bildpublicering:

”Mannen är 180 cm lång, och väger 72 kilo. Han har svartfärgat framåtkammat hår, är kutryggig och han var när han försvann iklädd en blå Helly Hansen-tröja och hade grova kängor på fötterna”

Övergreppet på åttaåringen beskrevs även relativt detaljerat i Aftonbladet:

”Kulmen kom onsdagen den 22 mars 1967. Sten Erik Eriksson lockade en åtta-årigpojke till ett förfallet hus på Lidingö. Där våldtog och ströp han pojken. När han greps en vecka senare erkände han direkt.”

Sverigedemokraterna

Totalt 13 artiklar (AB: 4 DN: 1 EXP: 7 GP: 1)

En uppseendeväckande mängd artiklar tiden före och efter riksdagsvalet 2010 kom att handla om Sverigedemokraterna (SD). Dessa artiklar kom att beröra pedofili då de berörde SDs politik och partimedlemmars utspel.

När det handlade om deras politik i stort talade man om att SD ville införa ett offentligt register över dömda pedofiler, partiet hävdade att det i Storbritannien räddat 60 barn. Man tog även upp att partimedlemmen Isak Nygren, som ställde upp i valet till fullmäktige, 2008 beskrev islam som “en våldsam pedofilsekt” på webbsidan nordisk.nu.

Flest artiklar om SD som berörde pedofiler handlade om partisekreteraren Björn Söders utspel.

De handlade om hans uttalande om att homosexualitet är jämförbart med pedofili och zoofili, sex med djur, och att en normalisering av HBT-personer även skulle leda till en acceptans för pedofili och zoofili. Han kallade dessutom Pridefestivalen för det “perverse homosexevenemanget”.

63-åringen i Kambojda

Dagis: 8 artiklar (AB: 1 DN: 1 EXP: 2)

I augusti skrev tidningarna om en 63-årig svensk som ställdes inför rätta i Kambojda och som, till Svenska Dagbladet, sade sig kunna muta sig fri. Han skulle ha förgripit sig på sin nioåriga adoptivson och två andra barn. När han dömdes till 6,5 års fängelse drog Aftonbladet upp nyheten över ett uppslag där mannen porträtterades med namn och bild. Tidigare när han bodde i Sverige jobbade han med barn på anstalt och ska ha haft ett flertal fosterbarn. På 80-talet dömdes han för övergrepp mot ett av barnen. En svensk väninna blev överraskad vid beskedet och beskrev honom som snäll.

Andra uppföljningar

Dagis: 8 artiklar (AB: 4 DN: 2 EXP: 2 GP: 8)

Michael Jackson: 7 artiklar (AB: 4 DN: 1 EXP: 2 GP: 0)

I undersökningen fann vi även att texter som handlade om dels dagis och dels Michael Jackson tog upp ämnet pedofili. I väldigt få fall handlade dagis-artiklarna om övergrepp utan berörde mest allmänna kopplingar mellan dagis och pedofili. Artiklarna som berörde Michael Jackson var tillbakablickar på hans liv som tog upp att han från 1990-talet och framåt anklagades för att vara pedofil.

Sammanfattning av materialet

■ I vår kartläggning av mediebilderna av pedofiler har vi granskat de artiklar där ordet pedofil nämns i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Göteborgs-Posten under 2010. Materialet består av 250 texter.

■ Rapporteringen kring katolska kyrkan färgade hela kartläggningen, i samtliga diagram kan vi se spår av den. Speciellt Dagens Nyheter sticker ut i den bevakningen.

Vi kan se att de flesta artiklarna som rörde pedofili i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Göteborgs-Posten var nyhetstexter om faktiska övergrepp vilket inte är så konstigt. Till den kategorin hör rapportering om övergrepp inom Katolska kyrkan, Portmannens framfart i Stockholm, vissa artiklar om rymmaren Sten-Erik Eriksson där hans övergrepp nämndes och 63-åriga svensken som fängslades i Kambodja.

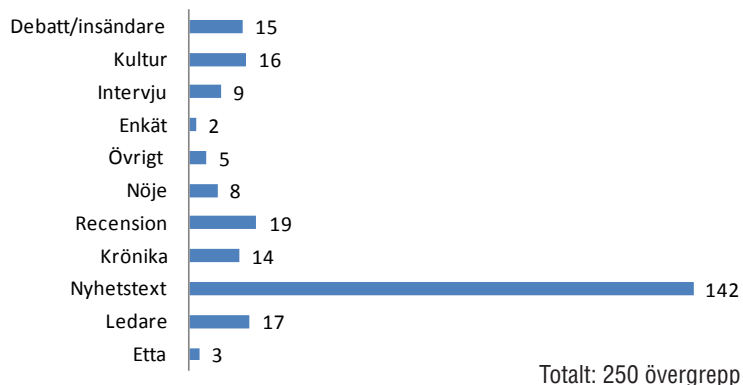
Publicering och barnpornografi rörde dels den många-översättare som dömdes för innehav av barnpornografi i form av manga, samt tidningen Destroyer som balanserade på gränsen till barnpornografi. Annat som satte spår i sakfrågorna var SD:s ihopklumpning av pedofiler med homosexuella och när Sten-Erik Erikssons rymde.

Vilka får komma till tals?

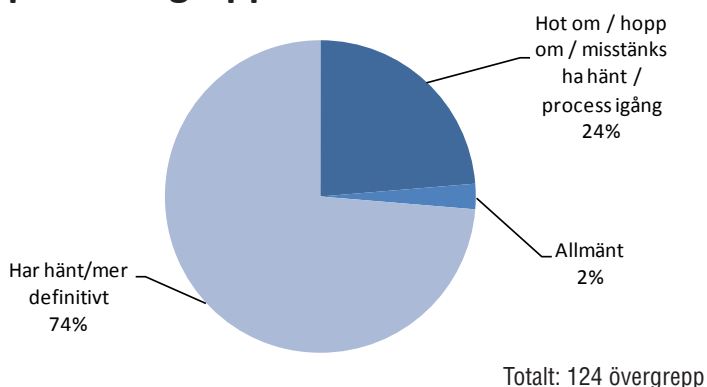
Förövarna och offren är dramaturgiska huvudpersoner i texterna, men det är sällan de får komma till tals. I texterna i materialet förekommer någon enstaka gärningsmans direkta citat, som när den 63-åriga svensken i Kambodja, till Svenska Dagbladet sagt sig kunna muta sig ut från fängelset (bl a Aftonbladet, 14 augusti, 2010) och pedofilen som "hatar människor" (Aftonbladet 29 juli, 2010). När offer får komma till tals har det gått många år sedan övergreppet (bl a "En frizon för kränkta kvinnor", Göteborgs-Posten, 5 december, 2010).

Att låta förövare och offer uttala sig kräver noga överväganden kring etiska aspekter varför det är lättare att låta en neutral och pålitlig källa som polisen uttala sig istället. I fallen kring katolska kyrkan har representanter därifrån uttalat sig, i fallet med Sten-Erik Erikssons rymning fick Kriminalvården försvara sig.

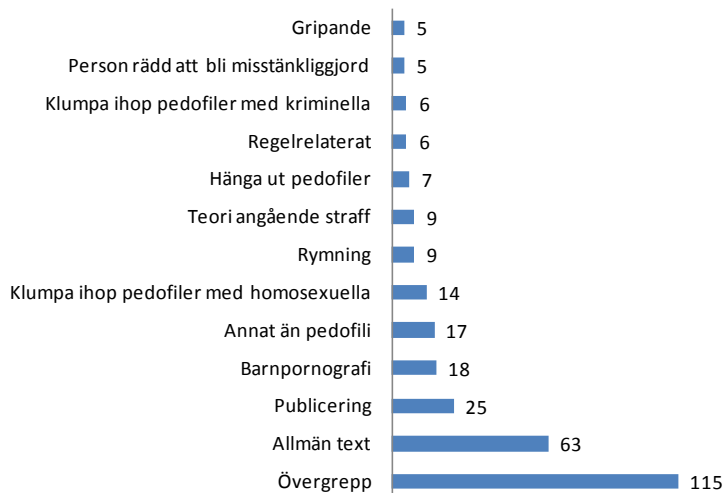
Typ av artiklar i materialet

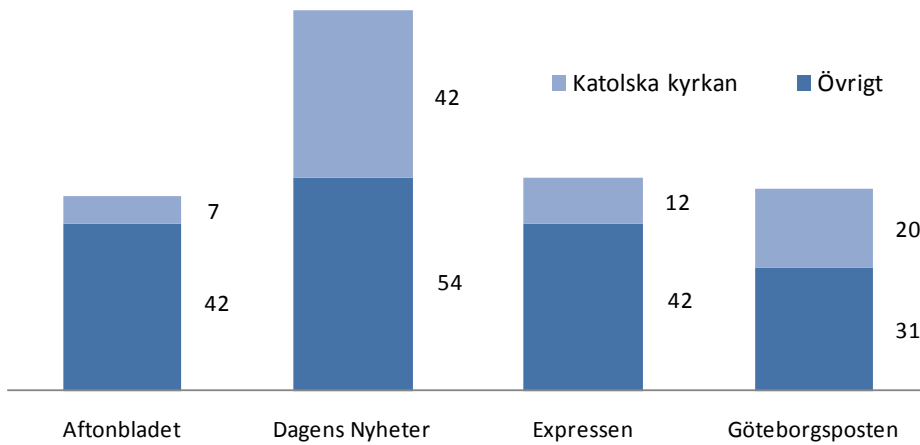

Typ av övergrepp i texterna

Sakfrågor i texterna

Dagens Nyheter skrev mest

Ser man på rapporteringen uppdelat på artiklar per tidning under året sticker Dagens Nyheter ut. Medan de andra tidningarna ligger på runt 50 artiklar var har Dagens Nyheter det dubbla. Ser man specifikt på andelen artiklar som rör katolska kyrkan ser vi att det är den rapporteringen som är den största orsaken till skillnaden. Vi tänker oss att det beror på Dagens Nyheter's stora satsning på utrikeskorrespondenter, Peter Loewe i Rom har skrivit en stor del av artiklarna om katolska kyrkan. Dagens Nyheter's redaktionschef Åsa Till-

berg håller med om att det kan vara förklaringen, tidningen satsar stort på korrespondenter.

– Ja det gör vi, vi har ju dubbelt så många korrespondenter som Svenska Dagbladet till exempel. Vi har utökat antalet korrespondenter och satsar mycket på utrikesbevakning.

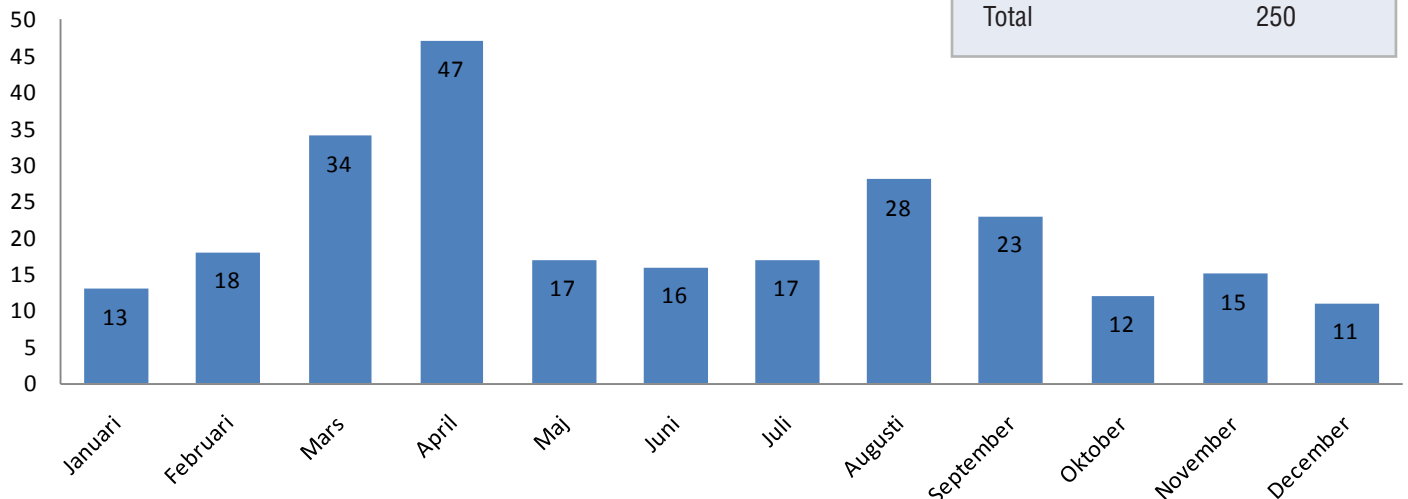
Dagens Nyheter lyfte även fram två offer inom den svenska katolska kyrkan:

– Det var en reporter hos oss som gjorde ett gediget reporterarbete och tog fram de här kontakterna, säger Åsa Tillberg.

Rimligtvis finns det i verkligheten fler offer än förövare. I vårt material syns fler förövare än offer. Det kan bero på att man vill fokusera på brottslingen och skydda offren.

Artikelboom under våren

Tittar man på antalet artiklar under årets månader ser man en mer omfattande rapportering under mars och april. Det var då rapporteringen kring katolska kyrkan var som mest aktiv. Under augusti och september gick återigen rapporteringen upp i och med Sten-Erik Erikssons rymning och Portmannens framfart i Stockholm och sedan SD-rapporteringen i samband med valet i september. (Totalt 250 artiklar)

Orter i texterna

Rapporteringen kring katolska kyrkan sätter sina spår även i översikten av ort-dateringar. Italien ligger i topp, men även USA, Irland och Norge som figurerade i rapporterna beror helt och hållet på detta. Sten-Erik Eriksson rymde från sina vårdare i Mariefred.

Inrikes allmänt	66
Utrikes allmänt	54
Italien	21
Stockholm	17
Göteborg	10
USA	9
Irland	8
Storbritannien	4
Mariefred	4
Thailand	3
Kambodja	2
Karlstad	2
Malta	2
Mexiko	2
Nederländerna	2
Norge	2
Västsvrige	2
Bryssel	2
Chile	2
Växjö	1
Solna	1
Malmö	1
Halmstad	1
Charlottenberg	1
Danderyd	1
EU	1
Norden	1
Afghanistan	1
Belgien	1
Brasilien	1
Cincinatti	1
Grekland	1
Lissabon	1
Tyskland	1
Danmark	1
Frankrike	1
Ingen plats	19
Total	250

Offren är ofta i beroendeställning

I verkligheten sker de flesta övergrepp inom familjen och inte av en okänd förövare. Hur återspeglades det i materialet från tidningarna under 2010?

I materialet är det endast den 63-årige pedofilen i Kambodja som förgripit sig på ett barn inom sin egen familj. Annars är majoriteten fall där barnet varit i beroendeställning till förövaren, och då rör det sig ofta om katolska prästers övergrepp mot barn inom kyrkan.

Göteborgs-Posten skrev om en förskollärläro som ska ha fått en tre-fyra-åring att röra vid hans kön. Mannen friades dock. Man skrev även om en svensk lärare som misstänktes för pedofilbrott i Berlin.

I Portugal dömdes sex män, varav en känd tv-presentatör och en tidigare ambassadör, för över hundra våldtäkter och övergrepp på barnhemsbarn under flera decennier. Nyhetsbyråerna kallade historien för "en av de vidrigaste övergreppskandalerna i Portugals historia".

I årets början skrev tidningarna om att barnskötaren Mats Mügge avskedats sedan han haft en mössa med texten "Porn star" på.

BEFARAR REKORDSTOR HÄRVA Privatspersoner blev misstänkta när 34-åringen försökte få kontakt med flickor i en park i Farsta. De ringde polisen – som uppläckte att mannen kan vara huvudpersonen i en stor pedofilhärva. Foto: FOTO/OLUF ÖVREKILS

34-åriga pedofilen: Jag hatar människor

Misstänks vara svårt psykiskt störd

Aftonbladet 29 juli 2010

– Jag har aldrig blivit så kränkt i hela mitt liv, jag var helt tagen och visste inte vad jag skulle säga, sade han till Dagens Nyheter då. Det kändes som att hon anklagade mig för att vara pedofil.

Senare under vintern häktades en "mycket omtyckt" barnskötare i Danderyd på sannolika skäl misstänkt för sexövergrepp på två flickor på dagiset samt barnpornografibrott.

Bekant

En 21-årig återfallsförbrytare i Västsverige ska ha gjort nya övergrepp under tiden som han genomgick kriminalvårdens vårdprogram Relation och samlevnad (Ros). Han bjöd minderåriga flickor på alkohol och hade sex med en av dem vid upprepade tillfällen.

– Det förefaller med andra ord inte som om den där samtalsterapin har haft någon större effekt på honom, suckade polisinspektör Ulf Strömbom till Göteborgs-Posten.

En journalist gav under året ut en bok om hur han som tolvåring blev utnyttjad av en kille i tjuogaårsåldern. I samband med boksläppet intervjuades han i Dagens Nyheter och berättade om hur den äldre killen knöt honom till sig, mentalt, känslomässigt och materiellt och därigenom kunde utnyttja honom sexuellt under flera år.

Ingen relation

Under sommaren skrev Aftonbladet om en 34-årig pedofil som befarades vara huvudman i Stockholms största pedofilhärva. I sitt hem hade han "180 filmer där han spelat in grova övergrepp och våldtäkter mot minst tio olika flickor mellan sex och tio år. Han medverkar själv i en stor del av filmerna." Reporter Anders Johansson beskrev en gärningsman med stegrande sexuell drift och en misstänkt allvarlig psykisk störning; "Han berättar för undersökningsläkaren att han 'hatar folk', särskilt 'ungdomar och tjejer'.

– De har retat mig och jag vill hämnas, säger han.

Han beskriver sitt liv som fullt av misär.

– Jag har inte en enda vän och inga möbler. Jag sover på golvet. Mitt liv är ett helvete i Stockholm." ■

Gärningsmannen

2%

76%

22% Oklart eller blandat

Dömd eller skyldig **52%**

Misstänkt **37%**

Fiktiv/övrigt **11%**

55 år

Medelålder på gärningsman, beräknat på de 41 åldrar som angavs. Den frekventa rapporteringen kring Sten-Erik Eriksson, 79, påverkar naturligtvis. Och det förekom unga förövare som den 21-åring i Västsverige som släpptes från vård och gjorde nya övergrepp.

Totalt: 198 gärningsmän

Offret

24%

26%

50% Oklart eller blandat

10 år

Medelålder på offer beräknat på de 24 åldrar som angavs mer exakt.

Totalt: 127 offer

”En hårdgranskning av scoutförbundet skulle ge ett betydligt mörkare facit”

Pedofilskandalen i katolska kyrkan fyller många av mediernas kriterier för nyhetsvärdering. Det blev inte bättre av att kyrkan själv försökt sopa allt under mattan.

Artiklarna kring katolska kyrkans pedofilskandal rörde till stor del regelrätta övergrepp och detta i flera olika länder, snart även Norden. På så vis engagerade historien också hela världen. En stor del av rapporteringen gällde kyrkans metod att försöka sopa övergreppen under mattan. När övergreppen avslöjades framkom det att man inte samarbetade med myndigheterna utan skötte det internt, genom att förflytta de aktuella prästerna till andra församlingar. Det möjliggjorde nya övergrepp och fler offer. Det riktades massiv kritik mot kyrkan, under året dök dessutom ett brev upp som bevisade att påven själv, innan han blev påve sett till att en pedofil präst fick vara kvar i kyrkan.

”Den riktigt stora skandalen är emellertid inte att det finns pedofiler inom katolska kyrkan. Den största skandalen är att kyrkan, på barnens bekostnad, har skyddat pedofilprästerna. Övergreppen har inte polisanmälts, i stället har pedofilerna flyttats från församling till församling”, skrev man i Expressens huvudledare den

16 april.

Hela 83 procent av britterna tyckte enligt Dagens Nyheter att kyrkan hanterat skandalen ohederligt och en fjärdedel av Tysklands katoliker funderade på att lämna kyrkan.

Mitt under de största skrivierna eldade Vatikanens vicepåve, kardinal Tarcisio Bertone upp rapporteringen och världens HBT-personer genom att jämföra pedofili med homosexualitet.

– Enligt vad jag har blivit underrättad finns det ett samband mellan homosexualitet och pedofili. Det är sanningen, där finns problemet, sade han utan att hänvisa till några källor.

Det katolska kyrkoherden Tobias Unnerstål var kritisk mot medierna och hävdade att bevakningen var tendentiös.

– Ena dagen slås det upp på sidan ett att påven skyddat pedofiler; två dagar senare göms det undan på sidan åtta att det inte alls var så, sa han till Göteborgs-Posten.

Journalisten Erik Helmersson tyckte på Expressen kultursidor att medierna rapporterade skevt:

”Hittills har ytterst få ickekatoliker trätt fram till försvar för alla de miljoner helt oskyldiga katoliker som nu får klä skott

för några få prästers pedofilbrott. Var finns debattartiklarna som förklarar att det alltid är förkastligt att kasta kollektivt skuld för individers brott? Det vore till exempel klädsamt om en skribent som Göran Rosenberg kunde offra ett par centimeter av de spaltmil han årligen vederfars av DN för att påpeka att det han skrivit om karikatyrers förmåga att kränka muslimer även gäller katoliker. Det viktiga nu är att avslöja de skyldiga och trygga framtiden för de oskyldiga.”

”Sannolikt skulle en hårdgranskning av Svenska scoutförbundet ge ett betydligt mörkare facit” skrev ledarskribenten Henrik Berggren i Dagens Nyheter. ■

Uppslag i GP 14 april 2010

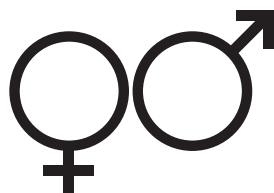
Hyfsat jämställt på tidningarna

Journalistkåren är jämställd; forskaren Monica Djerf-Pierre skriver i "Den svenska journalistkåren" att hälften av journalisterna är kvinnor och hälften män. Ser vi på andelen manliga och kvinnliga skribenter i vårt material ser vi att män är kraftigt överrepresenterade. Man kan anta att detta har att göra med att män jobbar mer med kriminaljournalistik. Man kan också tänka sig att DN:s manliga korrespondent i Rom, Peter Loewe, som rapporterade om skandalerna inom katolska kyrkan färgar de här siffrorna.

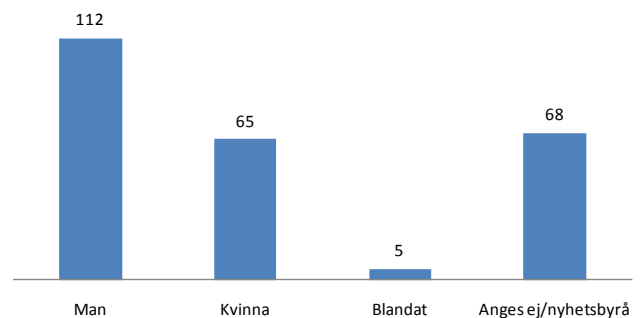
Av andelen anonyma eller nyhetsbyråtexter rör ungefär hälften någon av våra artikelgrupper, alltså de fall av uppföljningar som förekom. 41 procent av dem (28 artiklar) rör katolska kyrkan. Det var en världsomspännande händelse

och bevakning som genererade en del notiser.

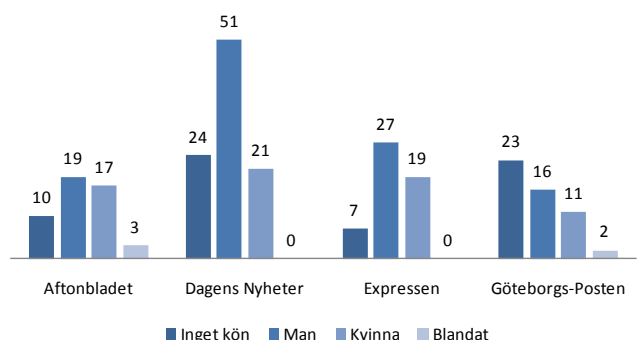
Aftonbladet är den tidning som har jämnast fördelning mellan kvinnliga och manliga journalister i vårt material. Det är även den tidningen som, tillsammans med Göteborgs-Posten, har låtit kvinnor och män skriva artiklar tillsammans. Här ser vi också att det är Dagens Nyheter som står för den största andelen manliga skribenter. Detta styrker antagandet att det har med rapporteringen kring katolska kyrkan att göra. ■

Flest män skrev texterna

Jämställt i Aftonbladets bevakning

Peter Linné, kriminaljournalist:

”Man hanterar det med galghumor”

GP

GP når över 600 000 läsare

STAMPEN

PROVIX

Lindblom

P

Peter Linné är en av Göteborgs-Postens två reportrar som bevakar kriminalitet i Västsverige. Han berättar att rapporteringen kring sexbrott mot barn bara är en liten skärva av hans vardag, dagen vi träffar honom ska till exempel domen falla i ett uppmärksammat mordfall i Göteborg.

– Det är som mycket i det här arbetet: jobb som ska göras, en artikel som ska betas av.

Peter Linné menar att man i första hand skriver om sexbrott mot barn i varnande syfte:

– Där vi tänker oss att en person har härjat runt i en större grupp, som de klassiska; fritidsledaren, scoutledare, eller konfirmationsprästen. Genom att skriva då kan man bidra till att utredningen blir mer komplett, istället för en målsäganden kanske man kan få fram fyra-fem.

– De gånger man inte skriver om det, det kanske är... det är ofta inom familj...

Enligt forskningen är det just övergrepp inom familjen som är det vanligaste. Varför skriver man då inte om det?

– Av samma skäl som man inte skriver om en grov kvinnofridskränkning inom familj, vi måste se till det rena allmänintresset. Läsarna är våra uppdragsgivare. Vad får de för mervärde av att veta att en personen åtalas för övergrepp mot en son vid två tillfällen 1995?

Sedan påpekar han att det är en annan sak om det handlar om grova och upprepade övergrepp under en lång tid.

– De här fallen är ju inte så svarta och vita alla gånger. Det framförs många anklagelser, till exempel i vårdnandstvister. Det finns starka intressen från den "andra sidan", barnhus och kvinnojourer. Jag är övertygad om att det finns ogrundade anklagelser, det är något att ta i beaktande. Huruvida en artikel ska skrivas eller inte är upp till arbetsledaren. Sedan är det Peter Linné eller hans kollega som gör själva jobbet, den som lyfter på telefonluren eller är i tingsrätten just den dagen.

– Vi sköter oss ju mycket själva, i nästan alla fall är det så att jag skriver en artikel och sen är det en person som går igenom den. I nio fall av tio är det ingenting att tjafsas om, jag känner själv när det kan vara känsligt. När det gäller våra artiklar så får inte redigerarna ändra något. De måste ringa i så fall. Pedofiler är ju ofarliga för oss, men när det gäller organiserad brottslighet kan en ändring någonstans göra att en person hamnar i fara.

Det är ett krävande jobb, speciellt när man ska rapportera om grövre brottslighet. Peter Linné och hans kollega har utvecklat en viss jargong och galghumor för att kunna hålla distansen.

– Det är rövare och bovar och idioter, man håller det ifrån sig på nått sätt. Det är mycket hemska grejer och det är ju inte film. Man kan ju sitta och titta på en deckare och tänka att det bara är på film. Det är riktiga människor och det är riktiga bilder som finns i förundersökningar. Det känner man tydligast när anhöriga ringer.

Det händer ofta att anhöriga ringer och vill prata med Peter Linné för att han är insatt i ärendet.

– Under en utrednings gång får man kanske en typ av relation med en person och de hör ofta av sig igen och "nu är det tre år sedan" "ja just det", "du skrev ju så fint förra gången". Speciellt vid spaningsmord, där har jag tre-fyra kvinnor som ringer någon gång i halvåret och frågar "har du hört nått? Har det kommit upp något nytt? Eller vad säger de? Polisen säger ingenting till mig, kan du inte fråga om det här?" Då blir man nästan som en socialarbetare.

– Man får aldrig glömma att i nästan alla fall är det jag som har tagit den första kontakten och bett dem om en tjänst. Anhöriga kan också höra av sig och fråga varför man publicerar överhuvudtaget.

– Det är ju inte jag som tar de diskussionerna, det får min chef göra.

Sexbrottsling häktad igen

Misstänks ha utnyttjat åttaåring – under rehabiliteringen

GÖTEBORG: Redan som 11-åring förgrep han sig på ett yngre barn. För nio månader sedan fälldes mannen för grov barnvåldtäkt, men slapp fängelse. Håromdagen häktades 21-åringen för samma brott igen – nu mot ett åttaårigt offer.

Fallet med den 21-årige killen, hemmahörande i en mindre kommun i Västra Götaland, är inte direkt någon triumf för rättsväsendet.

Den unge mannen dömdes av tingsrätten, så sent som i mars, till skyddstillsyn med särskild behandlingsplan.

I detta begrepp ingår sålunda inget frihetsberövande, utan endast en rapporteringskyldighet till övervakare och ett åtagande om att medverka i kriminalvårdens så kallade Ros-program. Hovrätten fastställde den lägre instansens beslut.

På orten där 21-åringen bor har han ett smeknamn som kan knytas till pedofili.

De flesta ungdomar uppges känna till hans bakgrund. Men några flickor i yngre tonåren låt sig bjudas på en spritfest hos mannens bäste kompis i oktober i fjol.

Den slutade med att 21-åringen genomförde olika typer av samlag med en tveklöst minderårig och kraftigt berusad tjej.

I domen försöker han inte ens ursäkta sig med att han inte visste hennes ålder.

Stor besvikelse

21-åringen klarade sig undan en längre anstaltsvistelse, med motiveringen att han "utvecklats positivt, har ett fast arbete, bara var 20 år vid brottsstillfället" och att han sagt sig vara villig att delta i rehabilitering enligt Ros-modellen.

Alldeles nyligen greps dock mannen ännu en gång. Han anklagas för att – parallellt med att ha genomgått Ros-programmet – sexuellt ha utnyttjat en åttaårig flicka:

– Det förefaller med andra ord inte som om den där samtalsterapin har haft någon större effekt på honom, suckar Ulf Strömbom, den polisinspektör som utreder 21-åringens förhållanden.

Han säger det med viss bitterhet. För besvikelsen stor, både hos honom och åklagaren, efter det senaste ärendet.

– Domstolarnas ställningstaganden i målet kan man ha en hel del åsikter om, konstaterar

Strömbom med försiktighet.

I dag är alltså 21-åringen temporärt bortplockad från gatorna igen. Efter häktningsförhandlingen sitter han inlåst, på sannolika skäl misstänkt för grov våldtäkt mot barn.

Misstänkt som elvaåring

Den åttaåriga lågstadieelevens föräldrar är bekanta med mannens anhöriga. Genom den kopplingen har de träffats. Den brottsliga verksamheten har, enligt protokollet, pågått från i maj 2010 och framöver.

Länskriminalen förmodar emellertid att den startade redan sommaren 2009.

År 2000, när den unge mannen var en elva år gammal pojke, figurerade han i en LUL-utredning. Där beskylldes han för sexbrott

mot ett annat, yngre barn.

– Varningsklockor borde ha ringt tidigare, när det gäller den här individen, anser Ulf Strömbom.

21-åringens advokat Bertil Westlund vill inte kommentera den färskta förundersökningen i detalj.

– Min klient förnekar brott. Han hävdar att påståendena är totalt grundlösa, summerar Westlund.

Mannen förekommer också i andra kriminalsammanhang. I november 2007 fick han skyddstillsyn med 140 timmars samhällstjänst för ett rån.

PETER LINNÉ

031-62 41 79 peter.linne@gp.se

FAKTA: Ros-programmet

■ Relations- och samlevnadsprogrammet (Ros), som utnyttjas inom kriminalvården, är en behandling för sexualbrottsdömda män. Utgångspunkten är att hitta de bästa metoderna för att förhindra

återfall och på det sättet få ner antalet brottsoffer.

■ Målrgruppen är män dömda för alla typer av sexualbrott.

■ Programmet är uppbyggt kring det som forskningen visar är riskfaktorer - intimi-

tetsbrister, sexuellt avvikande beteende, sexuella fantasier, svårigheter med nära relationer och aggressivitet.

■ Det finns sju sexualbrottsenheter i landet. Skogomeanstalten i Göteborg är en av dem.

Misstänkt pedofil släppt

GÖTEBORG: Den pedofilmisstänkte förskolläraren släpptes i går, direkt efter rättegången. Det betyder att han i alla fall inte kommer att fällas för barnvåldtäkt.

Efter avslutad domstolsförhandling, som pågått i sju dagar, beslutade Tingsrätten att låta 32-åringen lämna häktet och åka hem till sin familj.

20 maj förkunnas domen

– Min klient är lättad, mycket lättad. Vi tar ett litet steg i taget, men är nöjda med att ha nått såhär långt, säger advokat Mats Dahlgren i en försiktig kommentar.

När en tidigare frihetsberövad person inte behöver sitta inlåst i väntan på dom, brukar

FAKTA: Åtalad för barnvåldtäkt

Den 32-årige manlige förskoleläraren åtalades för ett fall av barnvåldtäkt och tre sexuella ofredanden. Offren är alla små barn som går eller har gått på det dagis där mannen arbetat. Brottsligheten skall, enligt åklagaren, ha ägt rum från januari 2006 och fram till mars 2010. De utnyttjade barnen är födda 2002, 2003, 2004 och 2006.

Den aktuella förskolan ligger i en av de centrala stadsdelarna i Göteborg.

det vanligtvis innebära ett frikännande.

Kammaråklagare Helena Rosvall vill inte tolka rättsens utslag:

– Domen förkunnas 20 maj. Innan dess vet vi ingenting.

Dahlgren konstaterar att det troligen är så att Tingsrätten åtminstone underkänner den allvarligaste av anklagelserna, våldtäkt mot barn.

Rosvall, å sin sida, anser att mannen fortfarande skulle kunna bli straffad för exempelvis sexuella övergrepp mot barn.

Misstänks ha blottat sig

Våldtäktsärendet gäller en tre-fyraåring som, enligt stämningsansökan, förmåtts röra vid mannens penis. Det är i lagens mening en handling som är jämförbar med samlag.

De sexuella ofredanden rör sig om ett antal situationer, vid olika tillfällen, där det hävdas att 32-åringen blottat sitt könsorgan för barnen.

Rättegången har varit en känsloladdad föreställning:

– Min klient har uppträtt på ett öppet och ärligt vis. Han har talat tydligt i alla avseenden och konsekvent tillbakavisat de olika påståendena, uppger Mats Dahlgren.

Advokaten har tidigare kallat målet för en produkt fylld av fantasier.

PETER LINNÉ

031-62 41 79 peter.linne@gp.se

OVAN: Peter Linné skrev en text om en 21-årig pedofil som släpptes och genomfört nya övergrepp. GP 22 december

TILL VÄNSTER: 7 maj 2010 skrev Peter Linné om en misstänkt pedofil som släpptes fri.

Läsare hör också av sig och vill veta identitet på pedofiler eller var de bor. Generellt så svarar han inte. Men ibland, om han bedömer en person som vettig kan han hjälpa läsaren till viss del.

Till exempel om en person ringer och säger att han bor i Lilleby och att han hört att de omskrivna övergreppen har skett där.

– Då kan jag säga att “nej det är inte i Lilleby”. Jag kan hjälpa de så pass mycket. Eller om de är helt upprivna när de ringer och undrar “är det min dagisfröken Robert?”. Då kan jag säga att nej, Robert heter han inte”. Sedan kan jag ju säga att det här ärendet finns hos tingsrätten, har du en normalbegärvning så hittar du ju det.

Vem är då pedofil enligt Peters erfarenhet? Precis som med de flesta andra brottslingar kan man inte se på utsidan att en pedofil är pedofil.

– Oftast är det en man, äldre eller yngre, det är vem som helst. Någon som saknar social spär. Han tror att det finns ett mörkertal av kvinnliga pedofiler.

– Det är ju förvånande få tjejer som åker dit. Ser du på all annan brottslighet så finns ju kvinnor representerade. De är underrepresenterade när det gäller våldsbrott men är bra med när det gäller till exempel narkotikabrott och stölder. Han tror att det beror på att vi i samhället inte letar efter kvinnliga pedofiler på samma sätt som efter manliga.

– Sitter jag på dagis och har en unge i famnen och pussar den på kinden, då blir det ett jävla liv. Jämfört med om en kvinnlig förskolelärare sitter och pussar en kille, förstår du hur jag menar?

Peter säger sig inte ha funderat så mycket över vilken mediebild man skapar av pedofiler.

– Alltså, jag är ingen sån reflekterande typ. Jag plöjer på.. men alltså, mediebilden ger väl intrycket av att det här är samma skambrott som de dömda får reda på att det är på fängelserna. Han tycker också att invandrare generellt får en massa skit för att de skulle vara överrepresenterade i brottsligheten rent allmänt. Men i de här brotten syns de inte.

– De kriminella invandrarna brukar säga: “svensarna åker dit för barnvåldtäkter och ekobrott.” Är det ett barnsexbrott är det fanimej en svensk alltså. Jag tycker det kan vara värt att poängtera.

Peters bild av offret i sexbrott mot barn är tolvfemtonåriga tjejer.

Han berättar om en bekant som stämde träff med en 12-årig flicka på ett hotell och som greps av polisen uppe på ett hotellrum.

– Han var dessutom lärare på en skola här omkring så det skrev vi rätt mycket om. Jag har inte träffat honom efter det, det är inget man ser fram emot. Jag har sett honom på stan. Han vet ju att jag vet. ■

Peter Linnés texter om pedofiler

2010-12-22 **Sexbrottsling häktad igen**

2010-05-07 **Misstänkt pedofil släppt**

2009-06-17 **Stort tillslag mot pedofiler**

2009-04-30 **Lärare dömd för våldtäkt på 12-årig pojke**

2008-08-29 **Flickor lurades att posera nakna**

2008-05-14 **38 personer gripna för barnpornografibrott**

2007-11-06 **2 500 inblandade i barnporrhärva - Europol har kartlagt...**

2007-02-07 **Sexdömd idrottsledare kan ha blivit mördad som hämnd**

2006-12-05 **Idrottsledare dömd till fängelse för våldtäkt mot barn**

2006-11-10 **Idrottsledare åtalas för våldtäkt**

2006-05-31 **Brittisk specialstyrka grep 28-åring i Angered**

2006-04-07 **Tre fall där unga förgripit sig på barn**

2005-05-10 **Misstänkt pedofil friad**

2005-02-28 **Få domar efter pedo-filrazzian**

2005-01-29 **62-åring åtalas för sexbrott mot pojkar**

2004-06-12 **Sexbrottsutredning dröjde Polis och åklagare i...**

2003-12-10 **Fängelse för sex med barn Flickan medverkade frivilligt...**

Finns inte samma tid till fördjupning på webben

Tempot på Expressens webbredaktion är högt och det finns sällan tid till fördjupning.

Trots att man är sparsam med detaljer händer det att läsare hör av sig och tycker att man skrivit för detaljerat.

Anna Mattsson har jobbat på Expressen/GT/Kvällspostens webb i fem år, först som allmänreporter. Sedan en månad tillbaka är hon webbredaktör.

– Det är mycket snabba nyheter. Det har varit allt ifrån nöje till politik till krim, så det är inte så att jag haft möjlighet att fördjupa mig i något sådant här fall. Jag är inte nischad på den typen av brott.

Under åren på webbredaktionen har dock ämnet kommit upp då och då.

Har du någon bild av vem som är pedofil?

– När man har skrivit och suttit med åtal och förundersökningar har man märkt att det är alla typer av människor som förekommer. Man tänker att det är en kufisk gubbe som bor ensam och kanske inte har så många vänner, men det är verkligen allt ifrån familjefäder till högt uppsatta chefer, personer i alla samhällsklasser. Det har man verkligen sett. I de flesta fall är offer

och förövare även släkt eller på annat sätt bekanta med varandra.

Är det bara män eller har du stött på kvinnliga pedofiler också?

– De gånger jag har stött på kvinnliga pedofiler kan jag nog räkna på en hand under de fem år jag har varit här, det är väldigt ovanligt. Ibland kan kvinnor vara i inblandade härvor på så sätt att de kanske har skyddat dem som begått brotten, men det är sällan kvinnor varit aktiva och varit åtalade för våldtäkt och andra sexbrott mot barn. Kanske bara två-tre gånger vad jag kan minnas.

På webbredaktionen finns det sällan samma tid till fördjupning som i arbetet med papperstidningen och förundersökningarna är ofta restriktiva med detaljer.

– Även om vi skulle få väldigt detaljerad information om vad ett barn varit utsatt för så brukar vi sällan skriva ut dessa detaljer. Det är så pass obehagligt bara att små barn blir utsatta för den här typen av brott.

– Ibland kan åklagare säga mer än vad vi ändå är villiga att skriva. Hade det rört en vuxen person så kanske vi hade skrivit mer men när det gäller barn så har jag en

känsla av att man är mer restriktiv med detaljer.

– Det här är ju bland de mest fruktansvärda brott som finns tycker jag. Det är hemskt, men samtidigt måste man ju sköta det professionellt. Men det går inte att inte beröras om man är någorlunda mänsklig.

Har du något sätt att hantera det, eller tycker du att det behövs?

– Har det varit nått speciellt som man tycker har varit väldigt jobbigt att skriva om så pratar man med kollegor och man har även chefer man kan prata med om det skulle vara så att det är någonting som berör en eller "nej usch, jag klarar inte av att skriva det här". Känner man att man behöver ännu mer hjälp, om man mår jättedåligt så har vi ju vår företagshälsa. Jag har aldrig varit med om någon har behövt göra det, men de resurserna finns.

Har du behövt ta etiska diskussioner i rapportering kring pedofili?

– Oftast är vi överens, om jag pratar med min chef så är det oftast så att man har samma åsikt. Jag kan inte minnas att det varit någon större etisk diskussion när det gäller sådana här fall. ■

Anders har gjort dokumentär i Thailand:

”Jag kommer få leva med de här bilderna resten av mitt liv”

A

Anders Spegel har jobbat på Sveriges Radio Norrbotten och då med morgonprogrammet. Han menar att det inte är självklart att rapportera om pedofiler i ett morgonprogram. Det är snarare från ett annat projekt han har erfarenhet, han och dokumentärfilmaren Anette Winblad tillbringade fem veckor nere i Thailand för att undersöka och dokumentera vad som händer när prostituerade får HIV.

– Jag hade varit på stan och gick och satte mig på Robinson's, en matvarubutik. När jag sitter där kommer en 8-9-årig kille och visar sin penis för mig, han blottar sig för mig när jag sitter där. Det här är något som finns hela tiden. Nu satt jag på ett ställe där pedofiler uppenbarligen raggade eftersom han kom fram till mig,

Det där såg jag också när vi filmade i Patagoniano, jag hade uppsjö av män och kvinnor i alla åldrar som stötte på mig. Från det att jag klev upp på morgonen till att jag gick och la mig så "Hello sexy". Alltså, jag är en 46-årig medelålders man, förstår du? Överallt jag kom nu så hade jag folk som stötte på mig, även barn – gossar och flickor. Bara när du ska köpa cigaretter eller en cola i en kiosk och kommer gående så ser du barn som stöter på dig, alltså det är helt osmakligt.

Med en pappa som jobbade på SAS reste Anders mycket som liten. När han var 7-8 år kunde han se små tjejer och killar gåendes på de thailändska stränderna hand i hand med äldre män. När han var 15-åring satt i solnedgången på en strand i Phuket kom ett gäng killar i hans egen ålder tillsammans med 50-60-åriga män och badade nakna tillsammans.

– Idag skulle de inte ha vågat på samma sätt. Idag griper man dem, då gjorde man

inte det.

– Och just den homosexuella pedofilin på något vis undanskymd på ett helt anorlunda sätt. Eftersom man inte brydde sig så mycket om homosexuella relationer överhuvudtaget så brydde man sig ännu mindre om hur man utnyttjade barn.

I arbetet med dokumentären rörde sig Anders på stan och försökte etablera kontakt med pedofiler.

– Jag säger ju inte "Hej jag heter Anders Spegel och ska göra en dokumentär om prostitution och gärna om dig", utan du sitter ner och jamsar med. "Åh kolla vilken läckerbit som kommer på stranden, så jävla snygg", säger man och så "vad gillar du för typ av killar då?" och så skrattar man och får igång ett samtal. En man, en österrikare, det var också barn han var ute efter, yngre gossar på något sätt. Och så kom det en kille som sålde fotmassage och skulle ge honom massage. Då frågade jag honom "A bit to old?" och skrattade.

”De satt och klämde på honom som om han var en vara”

“Yes” svarade han och det här var en 17-årig kille som knappt såg ut som 17. Och på det sättet hittar de ju varandra. En bild som har etsat sig fast på näthinnan var från när han satt på en bar. Vid ett bord bredvid satt en 17-18-årig kille med två äldre tyska män.

– De satt och tog och klämde och kände på honom som om han var en vara. Han skrattade och spelade med, tåflörtade med dem och hela det här kitet. Men när det hände något ute på gatan och männen vände bort blicken, då såg man plötsligt en 17-18-åring som var helt trött. Han var helt tom. Den bilden kommer jag få leva med resten av mitt liv.

– Och så gick de upp på ett hotellrum, bredvid baren låg ett billigt hotell. Sedan såg jag killen komma ut från det där rummet. Då hade han duschat och går ner för trappan och drar igen skärpet till sina byxor. Han tog upp sin mobiltelefon och jag såg att han hade sedlar i handen. Så drog han därifrån, då hade han gjort sitt jobb med de här två männen.

Just metoden att spela en roll och nästla sig in bland pedofilerna var tröttande. Han ägnade en timma varje dag åt att gå runt själv och smälta intrycken.

– När jag har varit med om tunga saker i mitt liv har jag har ett jättestort behov av att gå in på parfym- eller sminkavdelningar på varuhus. När vi var och filmade

så gick jag in på varuhus och tittade på smink och parfym, det är en ytlig, helt annorlunda värld, så går man runt och tänker där och funderar.

– När jag kom hem till Sverige sov jag nästan två dygn i sträck. Det enda jag ville var att sova. Man blir mentalt trött. Resten av mitt liv kommer jag få leva med att jag har sett 7-8-9-åriga barn som har stött på mig och visat sina kön.

Redan när Anders jobbade med studen-tradion kom han i kontakt med en dansk pedofil.

– På 70-80-talet fanns det en pedofil styrgrupp i RFSL, även i Danmark. Du kunde alltså ringa till deras växel, där fanns pedofilerna legitimt. Killen jag pratade med var 20 år. Han berättade att när han var yngre så tyckte han att det var roligare att vara med äldre. Nu gav han bara tillbaka. Han bara bjöd på sig själv, så ädelt. Han ville jobba med barn, han ville bli lärare. Det jag tycker att man ser hos dem är att det är systematiskt. Man söker sig till dem och man skapar situationer, det är då jag tycker att man kan börja diskutera pedofili.

Även rent privat har Anders kommit i kontakt med pedofiler.

– När jag var yngre hade jag en bekant i Stockholm, han var 45 eller någonting. Han släpade hem 14-åriga killar hem till sig. Jag minns att jag tyckte att det var lite

skadat på nått sätt, den här hyllningen till gossarna han hade. Men det var ju då ett koncept av honom som hyllade det ädla och det romantiska, men det fanns ju också en cynism i det hela. Han jobbade aktivt med att komma i kontakt med de här killarna. Han var alltid på jakt efter dessa gossar, hade ett jobb där han kom i kontakt dem. Om och om igen, det tog ju aldrig slut, det var innan nätet ens fanns. Och hur gör du det? Jo, du söker dig till killar som är lite vilsna, lite ensamma och sedan förr eller senare så får du ju ragg. Då började jag tänka att det var inte så jävla ädelt. De har någon slags officiell hållning att all kärlek är bra kärlek. Och så fort man diskuterar ålder med dem, det är väldigt träffsäkert, då blir det “alltså man kan vara 14 år och väldigt mogen och man kan vara 17 år och väldigt omogen”. Det kommer liksom alltid igen.

– I den mediala bilden målas de upp som att de är rena monster, men de är ju snälla och rara. De har ett socialt stigma, de kan bli väldigt ensamma eller så hittar de likasinnade, men de jag har träffat har varit charmerande människor. De vet hur de jobbar sig in. Kanske har de inte självinsikten att de skadar någon annan. De gör sexuella handlingar med barn men ser inte maktperspektivet som du och jag kan göra i det här. Vi kan se att om jag håller på och trugar med drinkar och ger gåvor... de ser ju sig själva som välgörare på något sätt. ■

Pedofiler ska kartläggas

Ett 40-tal svenska män misstänks för barnsexhandel

Rikskriminalen kartlägger nu ett 40-tal svenska män som ofta reser till bland annat Sydostasien. Flera av dem kommer från Västervärgen.

Man misstänker att de åker utomlands för att utnyttja barn sexuellt.

I maj förra året greps två svenska män 60-årsåldern i Thailand misstänkta för att ha köpt sex av barn. De två är idag fria mot borgen och befriade enligt Rikskriminalpolisens uttalande i Thailand.

I följande texter ser du som är de kunniga att bli en rättsgång mot dem där. Det tycker vi är bra eftersom det är då brottens begrepp, säger Lize Berglund, kriminalinspektör vid Råkestäm.

De misstänkta pedofilerna är två av de

drygt 40 svenska män som polisen följt tips om och nu kartlägger. Samtidigt reser ofta till länder där exakt sådana med barn är utbredd.

”Tysken kan komma från turist-, hotell-, frivilligorganisationer eller arbetsplatser och är personer från hela landet, även från Västervärgen, säger Lize Berglund.

När man väl får in ett tips om en misstänkt börjar en noggrann kartläggning. Här är glömda brev eller skrift i Thailand eller Kambodja, där alla tjänster registreras, kan Råkestäm följa upp.

Flera av de drygt 40 misstänkta är dömda för sexuellt utnyttjande mot barn sedan tidigare, en del figurerar i förundersökningar eller i andra sammanhang som kan kopplas till pedofili. Men några har ett till synes fläckfritt förflutet.

”Vi har ändå tillräckligt med information för att misstänka att även de åker fram och tillbaka för att köpa sex av barn. Vad det är för information vill jag inte gå in på, säger Lize Berglund.

Kartläggningarna av de misstänkta omfattar även i Sverige och polisen får varken följa in dem i register, dröbas vittnen eller tillåta deras telefon- eller datortrafik. För det krävs en dröbasövning och en sådan kan bara startas i de fall där det finns ett klart offer. Man samarbetar därför med den lokala polisen i de aktuella länderna.

”Det är möjligt att spanska och till exempel här barnen, säger Lize Berglund. Vad händer med de här 40 männen om ni inte hittar några offer?”

Polisens kartläggningar sker i tysthet

Rikskrim kartlade sexturism

Göteborgs-Posten skrev i mars om två svenska män som greps i thailändska Pattaya misstänkta för barnsexhandel. Man skrev även att Rikskriminalen kartlade ett 40-tal svenska män som ofta reste till bland annat Sydostasien. Som man misstänkte åkte utomlands för att utnyttja barn sexuellt. Under året rapporterades det också om en 63-årig man som förgripit sig på sitt adoptivbarn och två andra barn i Kambodja.

Faksimil: GP 12 mars 2010

Johan dras till barn:

**“Jag vet ju att
samhället inte ser
det som helt okej”**

Johan, 34, förgrep sig sexuellt på ett barn men kom undan med det. Enligt honom var det ömsesidigt, något som inte är möjligt enligt svensk lag.
– Om båda tycker att det är okej, så varför inte, säger han.

N

”Men om tio år, om jag är i en annan form då, det vet man ju inte”

När Johan var i tjugooårsåldern förgrep han sig på en bekants elvaårige lillebror sexuellt. Det hände upprepade gånger under en sommar och pågick utan att någon fick veta något. Idag är Johan 34 år och precis som många andra som våldfört sig på minderåriga beskriver han den sexuella kontakten som ömsesidig. Han ångrar inte det som hände.

– Jag är helt okej med det. Jag har inte haft kontakt med honom men jag antar att det inte var nån big deal för honom heller. Inga Tidefors är psykolog och har jobbat med vård av pedofiler inom Kiminalvården. Hon påpekar att barn som utsätts för sexuella övergrepp kan få men för resten av livet.

– Barn har inte en kognitiv förmåga att riktigt förstå vad sexualitet är. Barnets kropp är opuberterat och kan ju fara illa av sexuell kontakt med en vuxen, både kroppsligt och själsligt. Det försöker lagstiftningen reglera genom att man aldrig kan samtycka när man är under femton.

Johan berättar att han dras till jämnåriga, dragningen till barn är endast på ett sexuellt plan. Det är den outvecklade kroppen och oskuldsfullheten som han dras till, precis som pedofilerna i sexologen Kurt Friends undersökning.

Johan är, föga förvånande, kritisk till att barn inte kan samtycka till sex. Han är, precis som pedofiler i forskningen, helt övertygad om att barn kan samtycka till sexuella handlingar med vuxna. Han be-

tonar också att det är barnets njutning som är det viktiga för honom. Elisabeth Kwarnmark, psykolog som jobbar med vård av pedofiler, menar att det är ett vanligt försvar hos de som förgriper sig på barn.

– Det är så en del resonerar i sina kognitiva förvrängningar, ”jag vill ju barnet väl”. Barnet kan inte ställa krav och är dessutom aningslöst. Som förövare har man inget motstånd.

Johan säger att han är emot allt vad våld heter, att övergrepp inte är okej. Hans sexuella kontakt med kompisens lillebror var mer ”ömsesidigt lek och bus”. Den statliga utredningen ”Sexuell exploatering av barn i Sverige” påpekar att barn dels inte har en klar uppfattning om vad sex är och att de har svårt att förstå när lek går över i sexuella handlingar.

Johan tycker att medierna skriver om pedofili på ett alltför enkelspårigt och nattsvart vis.

– Jag har inte sett något som visar någon förståelse för pedofili som läggning. Det är för att det fortfarande är så tabubelagt och mer eller mindre häxjakt, säger han. Han tror själv att det beror på okunskap bland journalisterna.

– Man ser pedofili som en sjukdom och inte som en läggning. Som något absurd, något totalt fel.

Sjukdom eller läggning, psykolog Elisabeth Kwarnmark säger att de flesta sexualbrottslingar har någon form av psykisk

störning.

– Den här allvarliga psykiska störningen måste vara av starkare karaktär för att man ska få sluten vård.

Psykolog Inga Tidefors berättar att många av de som förgriper sig på barn själva blivit offer för sexuella övergrepp som barn. Hon påpekar att det inte är en myt utan fakta. Johan berättar att han är ett undantag från det, han blev inte utsatt som barn. Han har själv ingen aning om vart hans dragnig till barn kommer ifrån.

– Jag insåg efter hand att, oj jag gillar nog väldigt unga med.

Det finns två personer i Johans omgivning som vet om att han dras till barn och som han kan prata med. På nätet har han lärt känna några likasinnade som han haft kontakt med från och till.

– Man utbyter tankar och erfarenheter. Både känslomässiga tankar och eventuella scenarior som skulle kunna dyka upp och hur man ställer sig till dem.

Peter L Martens, tidigare docent vid Brottsförbyggande rådet, skriver att de som förgriper sig på barn ofta gör det i samband med livskriser, när man mår mycket dåligt. Johan känner igen sig i den bilden.

– Ja, jag tror att det är lättare att gå över gränsen då. Framförallt om man upplever en frustration av att aldrig få utlopp för den dragnig man har.

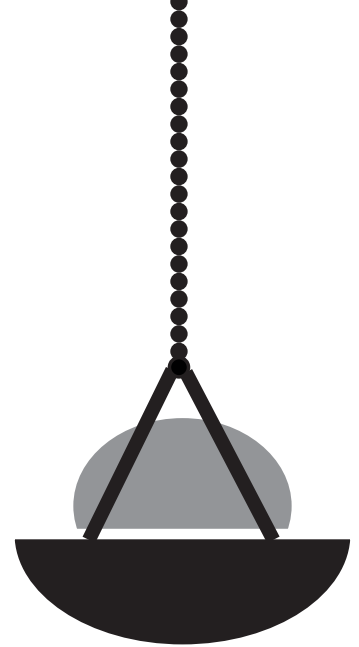
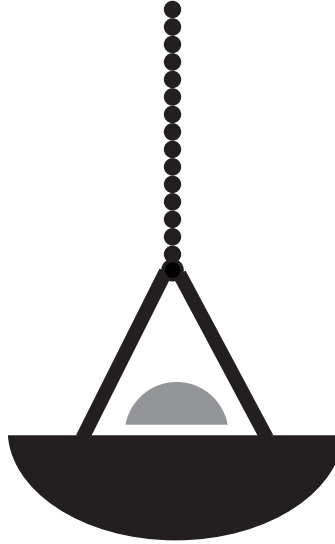
Han tror att de som dras till barn har lättare att ta klivet över gränsen och begå ett övergrepp om man mår psykiskt dåligt, kanske i samband med en kris.

– Som jag känner nu, och har känt hela vuxenlivet så har jag känt mig väldigt stabil och känner inte att jag skulle kunna passera gränsen i nuläget. Men om tio år, om jag är i en annan form då, det vet man ju inte.

Trots det har han alltså gjort sig skyldig till övergrepp, även om han själv vill mildra sitt brott.

– Jag vet ju att samhället inte ser på det som helt okej, utan långt ifrån. Då får man ju också ta hänsyn till vilka konsekvenser det kan få, inte bara för en själv. ■

Fotnot: Johan är ett fingerat namn

Barnen tränger undan känslorna

Carl Göran Svedin är överläkare och professor vid avdelningen för barn- och ungdomspsykiatri vid Lunds Universitet. Tillsammans med Christina Back, socionom och legitimerad psykoterapeut vid Rädda Barnen, undersökte han år 2003 barn som utnyttjats i barnpornografi, forskning som refereras i "Sexuell exploatering av barn i Sverige". Alla barnen hade skam- och skuld känslor och en stark ilska mot förövaren. De kände sig grundlurade av förövaren. När övergreppen kommit upp till ytan mådde förvisso många av barnen dåligt av att konfronteras med de känslor de innan tryckt undan. Men många kände lättnad. Av 22 barn visade 16 tecken på psykisk ohälsa.

Barnaförövaren om att bli omskriven i media:

”Det var skitjobbigt”

När Stefan var 20 blev han dömd för sexuella övergrepp på en minderårig. Idag är han 33 år gammal och äter medicin för att kunna hantera sin situation.

– Hade jag vetat om att det läkemedlet fanns så hade jag tagit det långt innan.

N

Enligt forskningen som finns på området blundar många sexualbrottslingar för ålderskillnaden mellan gärningsman och offer. Psykologen Inga Tidefors har arbetat med förövare inom kriminalvården i 20 år och menar att personer som begår sexuella övergrepp på barn ibland bortser från den maktskillnad som finns mellan barn och vuxna.

– Jag tycker att en sund tanke är att sexualitet inte kan förekomma mellan så ojämliga parter.

Stefan tycker att bilden som media ger av pedofiler är mörk och onyanserad. Han menar att pedofiler framställs som monster och att det inte stämmer överens med verkligheten. Hans bild av en pedofil som en vanlig man tycker han inte syns i media. Stefan tror att medierna demoniserar för att skapa uppmärksamhet för att sälja lösnummer. Under intervjun märks det att han inte ser allvaret i ett övergrepp.

– Aftonbladet kan inte skriva om den här snälla pappan, 43-åringen, som råkade hamna i säng med lilla Lisa, 14 år. Då säljer de inga tidningar, säger Stefan.

Men han tycker att medias funktion är att just att chocka och skapa debatt. De skulle mista sin funktion om man gav en mer nyanserad bild. Men han tycker att media skulle kunna gå ett steg längre i rapporteringen, om vad som kan sägas ligga bakom.

Stefan tror att det kan finnas många faktorer bakom ett övergrepp. Han tänker sig att det kan röra sig om människor som mår psykiskt dåligt.

– Det kan vara en jättedjup depression som ligger bakom och så måste man ta ut den här depressionen på något sätt och så gör man det på ett fysiskt felaktigt sätt.

Är det något du känner igen dig i?

– Ja det gör jag faktiskt. Det kan jag absolut skriva under på direkt.

Det finns kanske inte förklaringar till varför övergrepp sker, men det kan finnas orsaker eller utlösande faktorer. Någon form av instabilitet kan vara grundläggande. Enligt psykolog Inga Tidefors kan man se att de som begår övergrepp mot barn ofta har en psykologiskt skraligt bakgrund och kanske lider av en depression.

– Och vänder sig då till barnet som verkar mindre krävande, säger hon.

Stefan verkar inte kunna kväsa sin drift helt och hållet, men tror att han kan rikta den åt rätt håll, åt ett håll som inte skadar någon annan människa. Något som han idag känner att han faktiskt klarar av att göra.

– Jag tror ärligt talat att man aldrig kommer kunna bota den här dragningen. Precis som förövaren Johan förmildrar Stefan sitt brott, han tror inte att pojken tog skada av vad som hände. Dock låter Stefan skamsen och ångerfull när han berättar. Han tycker att det var bra att allt uppdagades.

– Så det var ju liksom, man lärde sig någonting av det. Och det var då jag kom i kontakt med psykologer och hela rättsprocessen också.

Han tror det är viktigt att man tar tag i problemet innan det är för sent. Exempelvis tror han att en hjälplinje skulle kunna vara till hjälp. Han tar själv upp frågan om kemisk kastrering, själv äter han medicin som han säger fungerar bra och gör honom mer stabil.

– Det kan jag säga, hade jag vetat om att det läkemedlet fanns så hade jag tagit det långt innan. ■

När Stefan, som vi kallar honom, var 19 begick han vid flera tillfällen sexuella övergrepp mot en 11–12-åring. Det hela uppdagades så småningom och Stefan blev anmäld. När han ställdes inför rätta blev han omskriven i den lokala gratistidningen. Något som gjorde att han mätte mycket dåligt.

– Det kändes fruktansvärt hemskt. Det var skitjobbigt faktiskt. Det blev ganska kaotiskt där ett tag för mig, jag var littegrann under isen kan man väl säga.

Stefan tycker att det är svårt att definiera ordet pedofil, men ser det som en man som går till en lekplats och lurar med sig barn hem. Han tror att det kan vara vem som helst, troligtvis helt vanliga män, som han själv, kanske har de till och med familj och barn.

Stefan berättar att han idag dras till 15–16 åringar och upp till 40–45-åringar, alltså precis över lagens gräns. Dock framkommer det under vårt samtal att han tycker att det kan finnas personer runt 13–14 som ser ut som att de inte är minderåriga. Här tycker Stefan att lagen kan vara för sträng, men har förståelse för att gränsen måste dras någonstans.

Inga Tedefors, psykolog:

Medierna värnar om kärnfamiljen

Inga Tedefors ville förstå vad som ligger bakom något så hemskt som sexuella övergrepp mot barn, vad som utspelar sig på andra sidan ett tabu. Det var så hon började sin yrkesbana. Hon vill ogärna använda ordet pedofil eller förövare utan pratar hellre om vuxna som begår övergrepp. Hon tycker inte att mötet med personen är svårt och vill fokusera på människan bakom. Därför har hon bestämt sig för att aldrig mer prata om förövare av olika slag

Hon anser att massmedias sätt att beskriva pedofiler bygger på att värna om idealbilden av familjen. Det syns inte som det är, att de flesta övergrepp faktiskt begås av föräldrar eller föräldraersättare. Inte någon okänd skum figur som rör sig runt en lekplats som man lätt kan tro. Hon menar att media låter bli att skriva om detta för att skydda sig själva.

– De flesta av oss är del av den idealiserade familjen och för att värna om denna idealbild av familjen vill massmedia inte skriva särskilt mycket om alla incestövergrepp

Det är inom familjen som de stora mörkertalen finns. Det är enklare att upptäcka pedofiler som begår övergrepp mot ett främmande barn.

– Berättar barnet trovärdigt, men föräldern nekar så leder det väldigt sällan till åtal, säger hon.

Skev bild av verkligheten

Inga Tedefors menar att en onyanserad mediebild leder till att allmänheten får en skev bild av verkligheten. Hon tycker att det är hemskt när en frisläppt begår nya sexbrott, men menar att media sällan lyfter fram att benägenheten att återfalla i brott är mindre för de sexualbrottsdömda än personer som är dömda för andra brott.

Inga Tedefors är Lektor och forskare vid psykologiska institutionen vid Göteborgs Universitet. Hon blev legitimerad psykolog 1976 och legitimerad psykoterapeut 1986. I drygt 20 års tid har hon arbetat kliniskt inom kriminalvården med vuxna som begått sexuella övergrepp. Hon har även forskat om unga som är förövare av sexualbrott. Nyligen har hon kollat närmre på unga förövare av sexuella övergrepp i tonåren.

Inga Tedefors menar att rapportering om någon som begår övergrepp på sina egna barn skulle bli en påminnelse om att detta faktiskt förekommer. Därför undviker medierna att skriva om familjeövergreppen, det skulle helt enkelt vara för jobbigt. Journalistens och läsarens eget incesttabu skulle komma i gungning vilket får följer, menar hon.

– Kan man inte härbärgera den gungningen måste man attackera pedofilen. Man kan inte härbärgera sina egna känslor och då hatar man den som utlöser känslan.

Hon tycker att media rapporterar på ett sätt som demoniserar, något som spås på av de laddade begrepp som förekommer. Inga Tedefors menar att media avstår från att ta med orsakerna till det pedofila beteendet.

– Pressen på 60–70-talet var ett språkrör för försvarare men från 1990-talet så är pressen ett åklagar-språkrör. Man dömer och man hänger ut.

Hon menar också att man kan finna en skillnad i hur journalister rapporterar om man ser på det ut ett genusperspektiv. Att manliga och kvinnliga förövare av alla brott porträtteras annorlunda i media.

– Journalister beskriver oftare män som ensidigt onda. Kvinnor som begår hemiska dåd, där finns det ofta kvar någon förklarande del, att dråpet var resultat efter många års plågande från mannens sida. Så står det väldigt sällan om män.

Inga Tedefors har svårt att svara på om man kan bota en pedofil. Vården går ut på att försöka hjälpa pedofilen att hitta strategier. Inga menar att sexualiteten inte är omöjlig att lägga på hyllan, det är inget behov vi måste få tillfredsställt varje dag som att äta eller sova. Bara för att någon har en dragning innebär det inte att man måste leva ut den.

Inga har svårt att svara på om pedofili är en läggning eller sjukdom. Hon menar att det är liknande den diskussion som förs om homosexualitet, om det är medfött eller ej, något som man inte heller är på det klara med.

Det finns numera sexualmedicinska mottagningar i Göteborgs och Stockholm för de som har behov av hjälp. Men det har inte alltid varit så, det är faktiskt

många som har begått övergrepp som har försökt få hjälp.

– Då har de fått höra “att det inte är vårt bord”, säger Inga Tidefors.

Hur man ska få de sexuella övergreppen att minska är kanske inte det mest självklara, men Inga Tidefors är säker.

– För att få bort sexuella övergrepp mot barn så är det fattigdomsbekämpning vi ska ägna oss åt.

Detta för att dåliga socioekonomiska förhållanden kan leda till misär och otrygghet och i förlängningen till övergrepp.

Fastän Inga inte tycker mötet med en förövare är svårt så kan det framkalla känslor. När hon blir förbannad så är det när hon tänker på det utsatta barnet. Efter alla möten med utsatta människoroden har hon blivit skeptisk till, som hon säger, den borgerliga kärnfamiljen, den som idealiseras i media.

– Den fungerar väl för en stor andel av dagens barn, men familjen är också det största hotet mot illa behandlade barn, för att vi har någon fånig inställning om familjens integritet

Inga Tidefors tycker att media snuttifierar pedofili. Det är ett väldigt stort område som är svårt att kommunicera till medierna i fullständig form.

– Det är alltid psykologens eller forkarens dilemma i möte med journalistiken. Att det tar emot att ge förenklade korta svar. Jag skulle kunna prata i timmar om det och det kan jag inte. ■

Svårare att bli sjukförklarad

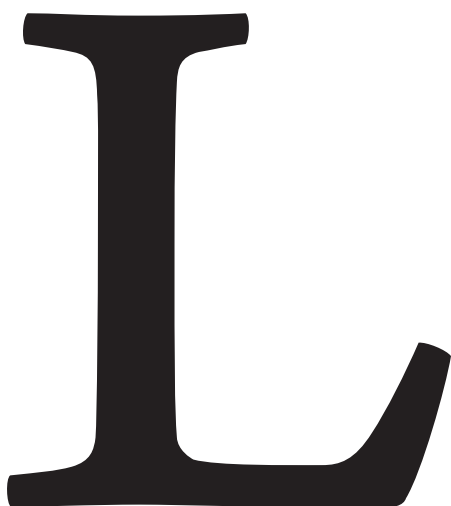
1992 skedde det en lagändring som gjorde det svårare att bli sjuk i lagens mening. Lagändringen medförde att fler personer dömdes till fängelse för sexualbrott och blev då föremål för kriminalvården istället för den rättspsykiatriska vården.

Lisa utnyttjades som barn:

“Man skriver inte om hur det går för barnen”

När Lisa bad att få klappa grannens hund hade hon ingen aning om att hon hade inlett en kontakt med en man som skulle fördärva hela hennes liv. Under flera år var han en del av familjen och våldtog henne systematiskt. Efter sex månaders fängelsestraff var han en fri man.

Lisa hade sett mannen och hans flickvän gå ut med hunden flera gånger och när hon frågade honom om hon fick klappa hunden var det inte konstigare än att ställa samma fråga till den gamla damen i området. Snart följde hon med på hundpromenader med mannen, såg på film och bakade.

Mannen nästlade sig in i Lisas familj och var snart med på födelsedagsfiranden och fritidsaktiviteter. Under tiden skedde även övergrepp och mannen pressade henne att hålla tyst.

– Skulle du någonsin säga något till någon så kommer jag hamna i fängelse, sa han. Det kommer vara ditt fel. Fattar du att du fördärvar mitt liv då?

Lisa hade blivit beroende av uppmärksamheten som mannen gav henne.

– Jag ville ju ändå ha honom som vän, att ha nån som brydde sig om mig. Som barn så är det ju så att det som vuxna säger så är det. Hur ska ett barn veta hur man avslutar något? Hur säger man till en vuxen att man inte tänker komma hit fler gånger?

Lisa mådde mycket dåligt och levde med självmordstankar. Övergreppen slutade först när familjen flyttade en bit bort. Då kunde inte mannen övervaka henne på samma sätt.

Det var först när Lisa gick i gymnasiet som hennes anhöriga fick reda på övergreppen och tvingade mannen att anmäla sig själv. Det resulterade i en rättegång. När mannen dömdes överklagade han och ärendet tog ännu längre tid; så pass att det inkräktade på Lisas skolgång.

– Han erkände inte allting, och inte att det började innan jag var 12, vilket gör en stor skillnad för straffet, säger Lisa.

Precis som många andra pedofiler ansåg Lisas förövare att det rörde sig om ömsesidigt sex.

– Enligt honom hade vi ett kärleksför-

hållande och att det bara hänt vid ett par tillfällen. Jag tycker att det är sjukt, det är bara en ursäkt för hans eget sjuka beteende.

När mannen slutligen dömdes blev det något mer än ett års fängelse. Men där mörkade han sitt brott.

– Han sa att han hade begått skattefusk, så jag vet att ingenting hände honom där och det är surt, säger Lisa. I media får man en bild av att pedofiler som hamnar i fängelse råkar ut för andra interner, men jag tror att det är en felaktig bild många gånger. Det kommer inte ut vad de gjort. Han har inte fått lida.

Efter ett halvår släpptes mannen på fri fot.

Lisa undviker lite att läsa artiklar om pedofiler, men hon tycker att media borde lobba för högre straff för pedofiler som gjort övergrepp:

– Om någon förskingrar pengar i ett företag så får de hårdare straff och då handlar det bara om pengar. Men fördärvar man en människas liv då får man inte straffas för hårt.

Hon tycker att medierna fokuserar för mycket på själva brotts handlingen, utan att följa upp vad som händer sedan och hur skadade barn kan bli av övergrepp.

– Man skriver inte om hur det går för barnen. Man borde förmedla hur utsatta de här barnen är.

Hon tycker också att medierna tillsammans med skolan ska informera barn och ungdomar om att de faktiskt kan säga ifrån.

– Jag såg på ett tv-program där de sa att man tidigt ska förklara för barn att “det här är dina privata områden, här får ingen annan röra. Det är din kropp.”

Lisa vill uppmärksamma balansgången i att skriva om brott som pedofili:

– Skriver man mer om det så kanske pedofilerna tror att det är normalt, “det är så

”Har de ett straff ska det synas”

vanligt, jag är inte så ensam”. Om man då dessutom ser hur få som blir straffade och hur låga straff det är, då kanske det inte är så långt tills man gör ett övergrepp.

– Det är bara så sjukt hur man som vuxen kan göra detta. Man kan ju inte vara en människa som tar in alla sinnesintryck och fortfarande klara av att fortsätta göra detta och inbilla sig att detta är önskat, att barnen skulle vilja bli utsatta för detta.

När media skriver om barnporrhärvor tror Lisa att det kan kännas avlägset för många. Hon tycker att man ska tänka på att både offer och förövare finns i samhället, ibland oss.

– Du stöter säkert på någon varje vecka som är förövare eller utsatt, som du inte vet om. Din granne kanske är förövare, flickan på gården kanske blir utsatt.

Mannen som förgrep sig på henne är idag en fri man, han släpptes efter bara sex månaders fängelse.

– Han borde fått ett längre straff. Jag tror att han har bytt namn. Jag vet att han fick jobb på ett gym bland unga killar och tjejer.

Lisa har inget emot att man hänger ut pedofiler i pressen eller att samla pedofiler i offentliga register. Hon tycker inte att det ska vara möjligt för en pedofil att jobba i närheten av barn.

– Man borde kolla upp brottshistorik för alla typer av jobb. Har de ett straff ska det synas.

Än idag blir Lisa påmind om övergreppen.

– Det finns alltid med mig. Det är inte så att jag går och tänker på det hela tiden men, man kanske ser på en film eller som nu när jag pratar med er. Sedan har jag en dotter och det är klart att man blir mer misstänksam och tänker “kan jag lämna henne här?” ■

Elisabeth Kwarnmark, psykolog:

Medierna klumpar ihop olika begrepp

E

Elisabeth Kwarnmark anser att media klumpar ihop pedofiler och barnaförövare. Pedofiler har en psykisk störning och har lätt att återfalla. Barnaförövarna är den stora gruppen, som är det stora hotet mot barnen.

Elisabeth Kwarnmark pustar ut i en fätölj på sin privata mottagning i centrala Göteborg. För några veckor sedan skildrade Uppdrag granskning ett fall där en dömd pedofil släpptes ut och genomförde nya övergrepp, ikväll ska man sända en uppföljande granskning av Kriminalvårdens sätt att hantera pedofiler. Elisabeth är en av de som intervjuas och hon är nervös för hur hon ska skildras. Hon har själv spelat in intervjun med en dold mikrofon för att kunna bevisa vad hon sagt ifall klippningen skulle vara missvisande. Elisabeth befarar att bilden i media kommer bli ensidig.

– Behandling är skit, det är det jag är rädd för att jag ska få höra idag.

Hon har fått undervisa Kriminalvårdens pressperson i forskningen kring sexualbrottslingar. Frågeställningen i kvällens Uppdrag granskning är om man kan bota pedofiler och om de kan släppas ut i samhället igen. Fastän hon har varit med i media förr är hon ändå inte helt lugn.

– Jag tål ganska mycket, men man känner hur sårbar man blir när man är i tv.

Skilja på barnaförövare & pedofil

Först och främst tycker Elisabeth Kwarnmark att det är viktigt att man uppmärksammar pedofili över huvud taget. Hon

klargör direkt att det är viktigt att hålla isär vissa begrepp, hon vill skilja på är pedofil och barnaförövare. Det är två skilda saker, dessutom har pedofiler större återfallsrisk än barnaförövare.

Hon menar att det är viktigt att förstå att alla barnaförövare inte är pedofiler. Pedofil är en diagnos och en svår problematik.

– Det är få som är det och dom flesta av dom borde i alla fall dömas till sluten psykiatrisk vård, eftersom det också är förenat med en allvarlig psykisk störning.

Skillnaden mellan barnaförövare och fixerad pedofil, som det egentligen heter, är att en pedofil är en person som i princip aldrig haft en naturlig dragning till jämnåriga. Det är en person som tidigt upptäcker en dragning mot barn i en viss ålder och som har en fixering mot dessa. Ofta har den som är pedofil också stora svårigheter med att ha en normal sexuell relation med en jämnårig.

– Det som skiljer ut den fixerade pedofilen är just den här tydliga dragningen till unga personer i en viss ålder och att man är mycket sexuellt upptagen på ett tvångsmässigt sätt.

Den fixerade pedofilen har också en starkare risk för att återfalla än barnaförövaren. Barnaförövaren är den vanligaste

förövaren, som vanligen begår övergrepp i den egna familjen och generellt har en låg risk för återfall.

– Däremot kan man ju säga att de gör mer skada egentligen eftersom de utsätter sina egna barn. Det blir ett mycket större svek för de barnen som är beroende av sina föräldrar för sitt liv och sin utveckling.

Den här typen av övergrepp syns väldigt lite i materialet som detta magasin är baserat på.

Medial uppmärksamhet

Det händer att Elisabeth Kwarnmark undviker att berätta hela sanningen när någon hon möter frågar vad hon jobbar med. Hon brukar svara att hon är psykolog snarare än att hon jobbar med vård av sexualbrottslingar. Det blir lätt så att man blir ifrågasatt och måste förklara sig. Under sina 40 år har hon haft några klienter som återfallit och hamnat i media. Hon minns speciellt ett tillfälle:

– Det blev ett otroligt ramaskri i massmedia. Då kan man ju heller inte gå ut och prata om fallet, vi ju har tystnadsplikt. Det är ett oerhört påfrestande yrke.

Elisabeth Kwarnmark menar att de som behandlar denna typ av problematik får

Elisabeth Kwarnmark är legitimerad psykolog och psykoterapeut. Hon har jobbat inom området i fyrtio år och har utvecklat behandlingsprogram. Idag arbetar honom inom kriminalvården med behandling av sexualbrottsdömda.

stå till svars för väldigt mycket och att det alla gånger inte är helt enkelt att möta problematiken, eftersom den väcker så starka känslor.

– Så ska man dessutom behöva stå till svars för okunniga journalister som vill vinkla det på ett taskigt sätt och inte ta emot fakta – då kan jag bli förbannad.

Hon vägrade länge att prata med kvällspressen, men har på senare tid ändrat sig. Många unga journalister behöver gå den vägen för att komma ut i arbetslivet och de är ofta måna om att låta intervjupersoner läsa texten efteråt. Hon tycker ändå att ämnet förenklas i media och borde ges mer tid.

– Jag tycker det är svårt när man ska ställa upp i snabba intervjuer så det blir snuttifierat, för det här är så komplexa saker. Man behöver få resonera kring det och göra en lång intervju i så fall.

Mediebild av pedofilen

Elisabeth Kwarnmark återvänder till begreppen barnaförövare och pedofil.

– Man använder begreppet pedofil på ett slarvigt sätt och det gör ju allmänheten också.

Hon tycker att man drar alla barnaförövare över en kam. Hon berättar att en läkare i Sundsvall nyligen sagt att man inte kan bota pedofiler, vilket Uppdrag granskning gått vidare med och som skapat uppmärksamhet, men det håller inte alla Elisabeth Kwarnmark med om.

– Det är fel. Pedofiler går att bota, men det är svårt. Barnaförövare går absolut att bota, i den bemärkelsen att dom slutar begå övergrepp.

Vissa saker går inte riktigt fram i rapporteringen i media tycker hon. Exempelvis att forskarvärlden är oenig kring den forskning som handlar om att förebygga sexuella övergrepp mot barn.

– Men när man ska föra ut det här till allmänheten så blandas äpplen och päron ihop. Det hjälper inte hur pedagogisk man brukar vara.

Hänga ut förövare

Uppdrag granskning-avsnittet som ska Elisabeth Kwarnmark ska medverka i kommer att ta upp att man på vissa håll börjat med att offentligt hänga ut sexualbrottslingar. Något som inte är helt oproblematiskt och faktiskt kan göra mer skada än nytta.

– En pedofil som blir jagad och mer och mer tvingas isolera sig och ge upp ett nytt liv, kan bli farligare. Det gäller pedofiler men kan också gälla en barnaförövare, säger Elisabeth Kwarnmark.

Samtidigt som hon inte tycker att man ska hänga ut någon i media menar hon att det

kan vara bra att i media uppmärksamma om någon faktiskt verkar försöka ta kontakt med barn. Även om det kan medverka till en bild av en förövare som kanske inte är helt förenlig med verkligheten.

Hon tycker att bilden av pedofilen i media behöver nyanseras, samtidigt som hon menar att det är viktigt att bilden inte bagatelliseras åt något håll. En följd av en onyanserad mediebild av pedofiler menar hon skrämmer upp och riktar fokus åt fel håll. Man lägger fokus på den okände pedofilen som föräldrar då känner att de måste skydda sina barn ifrån.

– Barn löper större risk att bli utsatta för övergrepp i den egna familjen och det är ofta dolt. Där tycker jag det är viktigt att man nyanserar.

De barn som far illa inom familjen är långt fler än de som faller offer för en okänd förövare. Det är även så att följderna av dessa övergrepp blir värre då det är den närmsta familjen som svikit, vilket enligt Kwarnmark inte framkommer i media. Sker däremot övergreppet utanför familjen finns det förhoppningsvis mer stöd för offret.

– Där finns det förhoppningsvis en familj som kan ta hand om barnet och vrida verkligheten rätt. Det kommer inte fram i media. ■

Vi vill inte se kvinnliga förövare

Män är långt vanligare som förövare. Men det kan vara så att vi inte ens tittar efter kvinnor som begår övergrepp på barn.

– I vår föreställning om den kvinnliga konstruktionen så prövar vi inte tanken, vi ser inte, säger psykolog Inga Tidefors.

Det är mest män som begår övergrepp mot barn. Kvinnorna borde finnas i mörkertalet. Psykologen Inga Tidefors menar att vi kanske inte ser på kvinnor som möjliga förövare.

– I vår föreställning om den kvinnliga konstruktionen så prövar vi inte tanken, vi ser inte.

Hon menar också att media rapporterar olika om mäns och kvinnors övergrepp.

– En präst som begått sexuella övergrepp mot en flicka, sen stod det om en kvinnlig kyrkoanställd som hade haft sex med en yngre pojke. Man beskrev det med olika ord.

Elisabeth Kwarnmark vill dela upp begreppet pedofiler i fixerade sådana och barnaförövare, menar att man inte kan applicera begreppet pedofil på kvinnor. Det finns alltså kvinnliga förövare men inte kvinnliga pedofiler.

– Forskningen har inte sett den här fixeringen bland kvinnor.

Under sina 40 år som yrkersverksam inom området har Elisabeth Kwarnmark alltså inte stött på någon kvinnlig pedofil. Däremot finns det alltså kvinnliga barnaförövare, men även de är ovanliga och skiljer sig från de manliga förövarna.

– Det är över huvud taget mycket mindre sexualitet i kvinnors övergrepp. Dom har dessutom varit utsatta väldigt mycket.

Skammen är större om man blivit utsatt av en kvinna. I synnerhet av sin egen mamma. Det bidrar till att många över-

grepp aldrig uppdagas.

Elisabeth Kwarnmark menar att kvinnors övergrepp innehåller mindre sexualitet, men att de däremot är svårare att uthärda och mer diffusa att förstå. Övergrepp inom familjen är svårt att hantera.

– Om man ska jämföra pest och kolera så är det värre att bli utsatt av sin mamma.

Varför det finns fler manliga förövare och pedofiler kan bero på vår kultur och de olika könsrollerna, spekulerar Elisabeth Kwarnmark. I vår kultur är det lättare för en man att utveckla ett förövarbeteende. Män har mer att leva upp till, menar hon.

– Att man inte räcker till, att man inte duger och så vidare, alla sexuella övergrepp har någon ingrediens av det, och att det sexualiseras.

Enligt forskningens definition är pedofilen en man. Elisabeth Kwarnmark har inte hört talas om någon kvinna som skulle kunna vara pedofil. De har inte haft samma typ av sexuell avvikelse och fixering som definitionen förutsätter.

Är inte det konstigt?

– Det kanske, men vi har inte upptäckt några än.

För kvinnliga förövare handlar det om andra saker än fixering. Ofta handlar det om att man har gett upp sexualitet med jämna åren och inte mår bra.

– De kvinnor som förekommit som förövare är oerhört trasiga psykiskt.

Elisabeth Kwarnmark tycker att det behövs mer kunskap och forskning för att hitta rätt behandling för kvinnliga förövare. De gör naturligtvis skada men Elisabeth Kwarnmark menar att man avvaktar med att applicera det manliga tänkandet på dem.

– Det är av hänsyn till kvinnorna som man inte vill dra dom över en kam. De är så få, ännu. Man vill utforska det ordentligt förutsättningslöst. ■

Flickor är överrepresenterade som offer för sexualbrott

Våldtäkt mot barn under 15

Flicka: 342 Pojke: 38

Sexuellt tvång & utnyttjande av barn under 15

Flicka: 104 Pojke: 13

Sexuellt övergrepp mot flicka under 15

Flicka: 103 Pojke: 22

Siffrorna avser 2010.

Källa: Brottsförebyggande rådet

Män är överrepresenterade som förövare till sexualbrott

Våldtäkt mot barn under 15 år

Man: 372 Kvinna: 4

Sexuellt utnyttjande av barn under 15

Man: 111 Kvinna: 5

Sexuellt övergrepp mot barn under 15

Man: 118 Kvinna: 6

Siffrorna avser 2010.

Källa: Brottsförebyggande rådet

24 kvinnor – i barnporrhärva

Misstänkta från hela landet

De är mammor, mormödrar och farmödrar – och konsumenter av barnporr.

Härnan växer än, och i går greps den 24:e misstänkta kvinnan. Nu kartläggs de kvinnliga pedofilernas hemliga liv på nätet.

Sextiåringar nystades upp när Dalapolisen fick tips om en 42-årig man i Borlänge. I hans dator hittades en större mängd barnpornografiskt material. En del av det beskrivs som mycket grovt med mycket små barn.

När utredarna gick vidare fann de kvinna efter kvinna som mannen haft kontakt med – och som han misstänks ha spridit barnporr till.

Många mammor

Flera av kvinnorna är mammor, några också mormödrar och farmödrar.

De kommer från Älvsbyns i norr till Getinge i söder. I går greps ytterligare en kvinna, 43 år gammal, från Södertörn i Stockholm. Totalt är det nu 24 kvin-

Den misstänkta huvudmannen har erkänt.

nor och en man som misstänks ingå i barnporrigan.

En kvinna Aftonbladet pratade med medger att hon haft kontakt med mannen – och att han skickat bilder till henne.

– Jag öppnade och tittade. Men det jag fick se var inget jag varken efterfrågat eller ville se, säger hon. Kvinnan uppger att hon därefter inte hade mer kontakt med mannen. En annan av de misstänkta vill inte förklara varför hon chattade med 42-åringen om bilderna. – Det vill jag inte prata om, säger hon. Kammaråklagare Nic-

las Elenius som leder förundersökningen tycker att den bevisning som säkrats är god, bland annat i form av bilder och filmer i de misstänkta datorer.

Alla på fri fot

Den bevisningen kan man tycka är svår att komma runt. Att bedöma uppsåtet blir en senare fråga.

Har ni lyckats identifiera några av barnen?

– Jag vill inte gå in det. Enligt Sven-Åke Peters vid Dalapolisen, är alla misstänkta på fri fot. – Vi ser ingen risk att de förstör utredningen, vi har datorerna i beslag och vi har förhört dem. Vi har vissa erkännanden från flera av kvinnorna, men ingen har gett ett fullständigt erkännande. Mannen har erkänt.

Anders Johansson
anders.johansson@aftonbladet.se

Johanna Helsten
johanna.helsten@aftonbladet.se

"Mycket ovanligt"

Barnporrhärvan som nu nystas upp är näst intill unik.

Att 24 kvinnor är misstänkta är oerhört ovanligt enligt sexbrottsjuristen Niklas Långström.

– Huvudmannen kan ha triggat dem. Barnporrhärvan är uppseendeväckande enligt Niklas Långström, professor vid Karolinska institutet och forskningsledare vid Kriminalvården.

– Det är mycket ovanligt med så många misstänkta kvinnor, säger han.

"Vi vet lite"

Det gör att det knappt finns någon forskning. – Vi vet bara litet om seobrottsmisstänkta

kvinnors drivkrafter, så det blir kvalificerade gissningar. Men någon typ av spänning och lust finns det troligen i de flesta fall. Han tror att det knappt är uppseendeväckande enligt Niklas Långström, professor vid Karolinska institutet och forskningsledare vid Kriminalvården.

– Det är mycket ovanligt med så många misstänkta kvinnor, säger han. Det gör att det knappt finns någon forskning. – Vi vet bara litet om seobrottsmisstänkta

Långström säger att drivkrafterna sannolikt sett olika ut bland kvinnorna även om det på ytan handlar om samma handling.

Kriminellt

– Om mannen inte erbjudit eller presenterat barnpornografi hade kvinnorna kanske inte sökt upp det själva. Men har de laddat ned sådant material till sin dator och inte använt det till myndigheterna – då kan de ha gjort sig skyldiga till en kriminell handling.

Johanna Helsten
johanna.helsten@aftonbladet.se

Älvängen
Kvinna, 69.

KVINNLIGA PEDOFILER. Forskningen har ännu inte stött på kvinnliga fixerade pedofiler. Kvinnors dragning till barn tar sig andra uttryck, till exempel genom konsumtion av barnporr.

Slutanalys:

Mediebilden är missvisande

Det ska först påpekas att vårt material endast omfattar fyra tidningar under ett år. Det är naturligtvis endast en del av mediebilderna vi har undersökt. Men vi tänker oss att det är en bild som ger en fingervisning och mycket väl kan representera mediebilderna av pedofiler och pedofili.

Skriver inte om de vanligaste övergreppen

Precis som man kan tänka sig är mediebilderna av pedofiler väldigt förenklade och svartvita. Forskningen visar att övergrepp inom den egna familjen är den absolut vanligaste formen av sexuellt övergrepp mot barn. Av det syns knappt något i Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Göteborgs-Posten under 2010. Kriminalreportern Peter Linné på Göteborgs-Posten berättar att man aktivt väljer att inte rapportera om sådana fall. Det fyller inget syfte att berätta om fåtal övergrepp inom familjen, man vill snarare skriva om större övergreppshärvor inom rörelser där barn hamnat i förtroendeställning till den vuxne, som katolska kyrkan, fotbollsklubben eller skolan. Där kan man kanske hjälpa utredningen genom att locka fram fler offer i ljuset. Just att offren ofta är i beroendeställning gentemot förövarna är däremot något vi sett i undersökningen.

Men hur påverkar det faktum att medierna gömmer undan de vanligaste övergreppen? Jo, vi får en bild av att pedofilen är en man som står och fluktat vid lekparken eller att det är idrottsledaren. Vilket det i många fall också kan vara. Men barnet löper faktiskt störst risk för övergrepp i den egna familjen och det är något allmänheten inte får veta genom media.

Ett allvarligt samhällsproblem döljs och i förlängningen kanske medierna till och med hjälper personer som gör övergrepp på barn att komma undan genom att få allmänheten att titta åt ett annat håll.

Var är kvinnorna?

Pedofilen är en man, både i pressen och i verkligheten. Men medierna klumpar däremot ihop den fixerade pedofilen, barnaförövarna och till och med konsumenterna av barnpornografi till en. Alla kallas för pedofiler medan andelen pedofiler i verkligheten

inte är så många. Att det finns kvinnliga barnaförövare och konsumenterna av barnpornografi råder det ingen tvekan om, just därför borde andelen av medias kvinnliga "pedofiler" vara större. I det material som ligger till grund för magasinet du just nu läser förekom kvinnor endast en gång, i en barnpornografihärva. Detta spår på bilden att det är män som förgriper sig på barn. Redan idag har vi svårt att se kvinnor som förövare av sexuella övergrepp mot barn, men det faktum att medierna mest rapporterar om manliga förövare spår på detta ytterligare.

En anledning till att inte skriva om sexuella övergrepp mot barn skulle i någon mån kunna vara en möjlig smittoeffekt. Man kan sända signaler till pedofiler att övergrepp är okej. Detta är naturligtvis något medierna är medvetna om, en sådan bild vill man naturligtvis inte sprida. Det kan också vara så att det är därför man inte låter förövare komma till tals då de kan bidra till att normalisera bilden av sexuella övergrepp mot barn. En normalisering som kan kopplas till teorin om framing och att det som står i media påverkar vad läsarna ska tycka. Att man inte låter orsakerna till sexuella övergrepp synas ger naturligtvis en svartare och mindre nyanserad bild av pedofilen, något som barnaförövarna själva upplever som negativt och demoniserande. Men sexuella övergrepp mot barn är ett oerhört allvarligt brott som kan påverka offret för resten av livet. Att medierna demoniserar sexuella övergrepp och därigenom i någon mån uppfostrar allmänheten kan därför tyckas fullt legitimt.

Att offer inte kommer till tals kan förklaras med de pressetiska reglerna; man vill skydda de utsatta. Journalisterna har dessutom tillgång till förundersöknings- och rättegångsmaterial och eventuellt poliser, advokater och åklagare som trovärdiga källor och därför är det inte konstigt att det också är detta material som syns i texterna.

Man kan förstå att medierna inte vill bidra till en normaliserad bild av pedofili. Men det finns utrymme till förbättring. Man borde ha en rapportering som stämmer bättre överrens med verkligheten. Få saker blir bättre med okunskap.

**Pedofiler
i pressen**

Arbetsrapport

Pedofiler i pressen

Ett arbete om mediebilden av pedofiler och pedofili

Andreas Hansson gusnhaonan@student.gu.se

Jonas Nygaard gusnygaj@student.gu.se

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Journalistutbildningen, JMG

Våren 2011, termin 3

Göteborgs Universitet

Handledare: Marina Ghersetti

Abstract

Authors: Andreas Hansson & Jonas Nygaard

Title: Pedophiles in the press. An analysis of how media portrait pedophiles and child molesters

Level of education: Bachelor of Science in journalism

University of Gothenburg: Department of Journalism, Media and Communication.

Term: Three, Spring 2011

Methods: The methods used in the study are quantitative content analysis and qualitative interviews.

This study strives to describe and analyze how Swedish press portraits pedophiles and child molesters and what possible effect this image could have. It also seeks to show how this image compares to "reality".

We have analyzed the four major newspapers in Sweden during the year 2010 and interviewed experts, journalists, victims, pedophiles and a news editor.

Research questions:

How does the press portrait pedophiles and child molesters?

What is a pedophile and a child molester in the press?

Who is a pedophile and a child molester in the press?

How does the image portrayed in the media correspond with the image given by experts in the field, journalists, victims and the offenders themselves?

Should the image given in media be more nuanced?

What possible effects could the media image have?

The central theories used to analyze the material and their possible impact is media logic, agenda setting and framing. They are used in an attempt to explain how the image in media is created, sustained and the impact it has on the public and society.

The results of the quantitative-qualitative analysis show that almost all news articles portraits the perpetrator as a middle aged male. Female perpetrators occurred in just one article; a text about child pornography.

It is also evident that media calls all perpetrators pedophiles and not child molesters. Media also doesn't separate child pornography from pedophiles.

The victims portrayed in the media are equally female and male, in contrast to the science statistics where a majority of the victims are female.

Most of the articles were about pedophiles in connection with abuse and criminality.

The Catholic Church sex abuse scandal contributes to boost the number of articles concerning sexual abuse against children. We've seen that the newspaper Dagens Nyheter writes most about pedophiles. This is explained by their wide foreign news coverage and the many articles about the Catholic Church. Also, by this time some media began to question the large focus on the Catholic Church, they argued that not all catholic priests are pedophiles.

We could see that a dependent-position between the pedophile and the victim was very common, this could partially be explained by the large amount articles concerning the Catholic Church.

A vast majority of the material concerning pedophiles were news articles. Also articles in the culture-section addressed the matter.

The results of the qualitative interviews show that there's an important difference between pedophiles and child molesters. Experts in the field points out that very few of the perpetrators are pedophiles and that most of them are in fact child molesters.

Researchers in the field say that no women pedophiles have yet been discovered. They haven't seen the obsession to children in women perpetrators required. The science generally sees the pedophile as a male. There are female child molesters although they are much less common than male child molesters.

A possible effect of the media demonizing perpetrators is that they become more reluctant to seek help for their behavior.

They also tell that the most common sexual abuse is incestuous, something we didn't see in the material analyzed. A journalist told us that they deliberately don't write about incestuous cases with consideration to family and victims. This could skew the image of who the pedophile is.

Arbetsmetod och urval

Kvalitativ och kvantitativ textanalys

För att skapa en bild av mediebildens sökte vi på strängen "pedo*" i Mediearkivet. Vi avgränsade oss till artiklar under år 2010 och Sveriges fyra största tidningar Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Göteborgs-Posten. I det urvalet har vi två kvällstidningar och två dagstidningar vilket kan ha en poäng. Sökningen genererade totalt 336 artiklar som vi läste igenom. Vi rensade bort 86 artiklar som bara flyktigt nämnde pedofili där vi gjorde bedömningen att det inte kan sägas påverka mediebildens nämnvärt. Artiklarna i stort kanske kan säga något, det är till stor del kulturtexter och Dagens Nyheter står för den största andelen.

Artiklarna kodades enligt kodschema som återfinns som bilaga. Vi fokuserade på hur offer och gärningsman beskrivs, vilka kön och vilka åldrar och attribut som anges. Vi tittade även på vilka händelser som beskrevs, om det skrevs om övergrepp, barnporr eller mer allmänna texter. Vi tyckte också att det var intressant att notera könet på journalisten som skrivit texten.

Man kan alltid utvidga en textanalys med fler tidningar och en längre tidsperiod, med tanke på vår begränsade tid är vi nöjda med den avgränsning vi gjort. Hade vi lagt till Svenska Dagbladet hade vi fått 404 artiklar totalt i Mediearkivet, vilket kanske hade kunnat hinnas med. Men tror inte att det hade varit värt den extra tid det hade tagit.

Det är värt att påpeka att vi utformade kodschemat efterhand, vi lade till variabler allteftersom vi lärde känna vårt material: kön på skribent tillkom i kodandets början och snart kände vi att vi behövde införa variabler som angav huruvida en omskriven pedofil var tänkt eller fiktiv eller om det var en i verkligheten existerande person. När övergreppen inom katolska kyrkan upptog en allt större del av vårt material införde vi en variabel för förövar-etnicitet, detta på grund av att skandalen var världsomspännande. Det var dock svårt att göra något med den variabeln senare förutom att vi kunde konstatera att det i övriga fall sällan förekom några attribut som skvallrade om förövarens etnicitet, för det mesta verkade det i övrigt röra sig om svenska män.

Intervjuer

Vi gjorde intervjuer med:

- 3 journalister
- 2 forskare
- 2 "pedofiler" – personer som vuxna haft sexuell kontakt med minderåriga.
- 2 "offer" – personer som har erfarenhet av att, som minderåriga, ha haft sexuell kontakt med vuxna.
- 1 redaktionschef

I samband med dessa intervjuer har vi haft en hel del diskussioner och stött på flera olika moraliska avvägningar. Vi kommer nu att gå igenom de olika typerna av intervjuer.

Community som källa

Först är det relevant att berätta att vi redan i arbetets början hade som mål att prata med pedofiler. Vi tänkte oss att man skulle kunna skapa kontakt med dessa på HBT-communityn Qruiser. Detta val är något som måste diskuteras, det är inte så att vi har åsikten att alla pedofiler är homosexuella, eller ens att det skulle vara vanligare att homosexuella personer är pedofiler. Det skulle kunna vara precis tvärtom. Peter Linné på Göteborgs-Posten är oförstående när vi ens tar upp kopplingen mellan pedofili och homosexualitet. En av oss har dock erfarenhet av Qruiser. Det är en community där sex kan förekomma ganska explicit, och naturligtvis finns det andra mer allmänna sajter man hade kunnat använda sig av, som inte inriktats på till exempel HBT-människor. Men vi gjorde det här valet och bestämde att vi inte alls skulle ta upp sexuell läggning i våra texter om det inte var synnerligen motiverat. I slutprodukten finns det inte med alls.

Vi skapade en medlemsida där vi presenterade vilka vi var och vad vi arbetade med. Vi beskrev vårt syfte och även viss mängd av vår teori för att visa att vi var någorlunda pålästa på ämnet. Vi uppgav att vi sökte vuxna personer som dras till minderåriga och eventuellt offer för vuxna som dras till minderåriga. Vi vägde noga ord och formuleringar och ändrade formuleringar allt eftersom människor hörde av sig. Vissa skrev arga meddelanden där de undrade vad vi menade med att söka pedofiler på just en HBT-community, vissa skrev bara arga nonsensmeddelanden. Andra var mer förstående och tog kontakt och ville prata med oss. Det var två av dessa kontakter som vi så småningom talade med på telefon och som är de intervjuade förövarna i vårt magasin.

När vi gjort vår sista intervju inaktiverade Qruiser vårt konto. Det verkar som att medlemmar upprört sig över att vi sökt kontakt med pedofiler och abuseanmält oss. Vi hade möjligheten att kontakta communityn och ifrågasätta att vårt konto låsts, men ville inte lägga tid på det när vi ändå var klara med intervjuerna och hade fullt upp med annat.

Journalister

Utifrån texterna i vårt material valde vi ut skribenter på våra fyra tidningar och kontaktade dem via mail. I allmänhet svarade de inte. En som dock svarade var Peter Linné på Göteborgs-Posten. En fördel med att välja Göteborgs-Posten som tidning i analysmaterialet är att man då utan större problem kan åka till redaktionen, så det gjorde vi.

Vi ringde upp sex journalister på Expressen, den sista av dem hade möjlighet att prata med oss. Hon jobbar på webbredaktionen, vilket inte omfattas i vårt material men som ändå ger en bild som kompletterar Peter Linné som skriver för papperstidningen.

På Qruiser fick vi även kontakt med journalisten Anders Spegel. Han var avvaktande, något som även vi var på Qruiser. På Internet är det svårt att veta vem man egentligen pratar med. I sitt arbete hade han kommit i kontakt med pedofiler i Thailand och ville gärna prata med oss. Han var avvaktande med att berätta vem han var och vart han jobbat. Vi gjorde vårt bästa för att hitta det själva. Via Google och

Sveriges Radios hemsida fann vi till slut att han jobbat för Sveriges radio Norrbotten, P1 och SVT Nordnytt. Via en e-postadress hos RFSL verifierade vi hans identitet. Intervjun skedde över telefon.

Forskare

Psykologerna Inga Tidefors och Elisabeth Kwarnmark skrev boken "Förövarpsykologi" som vi har använt som källa. De finns båda i Göteborg och är auktoriteter på området. Båda var svåra att få tag på, men till slut fick vi bokat tider för intervjuer. I synnerhet Kwarnmark har stor erfarenhet av mediekontakt och var en viktig källa för oss.

Pedofiler

Vi testade att skicka brev till förtroenderåden vid Skogomeantaltens olika avdelningar. I brevet presenterade vi oss med namn, syfte, precis som i presentationstexten på Qruiser. Denna metod använde till exempel Uppdrag granskning för att prata med dömda pedofiler. Vi fick dock inga svar före deadline för arbetet.

De två pedofiler, eller egentligen barnaförövare, vi fick tag på tog själva kontakt med oss på Qruiser. De ville helt enkelt berätta om sina erfarenheter. Den man vi kallar Johan har inte dömts för sin sexuella kontakt med barn och verkade ha ett större behov av att prata av sig, han sade sig kunna svara på alla våra frågor och det gjorde han också. Stefan, som är dömd för sexuellt umgänge med en minderårig var mer försiktig. Vi fick ställa frågor flera gånger och "värma upp" honom för att få den information vi ville ha. Han har genomgått vård och visade sig mer kritisk till pedofili än Johan.

Offer

Vi talade med två personer som vi något slarvigt kallar "offer". Den ena var 16-åriga Jimmy som sedan han var tolv år gammal haft frivilligt och ömsesidigt sex med äldre män i 40-50 års-åldern. Hans retorik var starkt färgad av pedofilers och han kändes inte tillräckligt påläst och full av erfarenhet för att vi skulle kunna använda intervjun. Vi tog med ett citat om pedofilen som en äldre man med svart bil i teoriavsnittet för att det var målande. Annars saknas han helt i arbetet.

Kontakten med Lisa fick vi genom en bekant. Det märktes att hon fortfarande mår dåligt av övergreppen, trots att det var längesedan de skedde, men hon ville berätta sin historia för oss. Därför kanske vi var mer benägna att ta med delar av intervjun som inte rörde mediebild. Inte bara därför, precis som med intervjuerna med barnaförövarna vill vi låta människor komma till tals, något som vi ju så klart har ansvar för att styra i våra texter.

Anonymitet

Vi har låtit barnaförövarna vara anonyma. Det var förutsättningen för att få intervjua männen i och med att de båda begått brottsliga handlingar. Den ena mannen är dessutom inte dömd för det och preskriptionstiden för hans brott har först nyligen gått ut.

Offren ville också vara anonyma. Främst Lisa, eftersom vi valde att inte använda intervjun med Jimmy. Lisa var noggrann med att vi inte skulle ange detaljer som ålder och fritidsintressen för att mannen som förgrep sig på henne då skulle kunna känna

igen henne.

Intervjuer vi inte hann med

I vår undersökning har vi inte alls pratat med någon från Aftonbladet, det visade sig vara svårt att få tag i någon som ville prata. Eftersom vi hade fullt upp med det andra arbetet låg vi inte på hårdare och ringde upp dem ändå. Men det är den enda tidningen som vi undersökt men inte alls pratat med.

I arbetets början ville vi även få med en polis som kan uttala sig om möten med pressen och även hur väl pressens skildringar har stämt överens med verkligheten.

Annars finns det ju hur många personer som helst att prata med: chefredaktörer och ansvariga utgivare, nyhetschefer, fler journalister, företrädare för ungdomscommunities, advokater och åklagare.

Svårigheter vid publicering

Vi hade en del svårigheter inför publicering av de två intervjuer i arbetet som berör två personer som begått övergrepp mot barn. I de båda texterna fick vi kritik av vår handledare för att vi redovisade allt för mycket av männens brottsliga umgänge med minderåriga. Vi brottades en hel del med att få till de här texterna, främst genom att stryka vissa uppgifter och att skriva om direkta pratminuter till refererande text och koppla ihop texten med forskningen. Väl på opponeringen av arbetet fick vi ytterligare kritik gällande dessa texter, då texterna fortfarande uppfattades som alltför onyanserade till de brott som de intervjuade faktiskt begått. Vilket inte på något vis var vår intention, vi tänkte att det var viktigt att få med deras bild för att närma oss verkligheten. Vi skrev om texterna ytterligare en gång där vi rensade upp bland citat och inte längre lät de intervjuade vara oemotsagda. Vi satte vad de sa i perspektiv genom att ta in relevant forskning och låta experterna kommentera. Texterna rensades även från en del material som kändes för långt ifrån mediebild.

Tillstånd att använda bilder

I arbetet förekommer inte några bilder som vi har behövt söka tillstånd för att använda. De bilder som förekommer har vi tagit själva.

Arbetsfördelning

Arbetsfördelningen har varit som sådan att i princip allt har gjorts tillsammans. Allt från teori, metod, intervjuer och texter. Det har självfallet varit så att en del texter har gjorts mest av någon, men det är svårt att dra en tydlig gräns. Vi gick in i arbetet med inställningen att göra det mesta tillsammans och så har vi också gjort.

Texternas längd

Nätcitat	889
Ledare	2 114
Vem är pedofilen?	11 443
Lagen som reglerar sexövergrepp	1 219
Faktorerna som möjliggör övergreppet	1470
Lagen ang. barnpornografibrott	1129
Ursäktar sig: Barnet var med på det	1 752
Hur påverkar medierna?	4 356
Kommunikationsmodellen	1 144
Journalistiken & etiken	2 621
Journalisten styrs också av rutiner	4 872
Katolska kyrkan dominerade	6 305
Sammanställning	2 659
Offren är ofta i beroendeställning	2 867
"En granskning av scoutförbundet"	2 998
Hyfsat jämställt	1 189
Man hanterar det med galghumor	6 200
Peter Linnés texter om pedofili	911
Inte samma tid till fördjupning	3 133
Jag kommer få leva med...	6 437
Jag vet ju att samhället inte ser det...	5 078
Det var skitjobbigt faktiskt	4 152
Medierna värnar om kärnfamiljen	6 582
Man skriver inte om hur det går för barnen	4 784
Medierna klumpar ihop olika begrepp	6 818
Vi vill inte se kvinnliga förövare	2 880
Slutanalys: Mediebilderna är missvisande	4 130
Rapport	19 305
TOTALT:	119 437

Referenser

Tryckta källor

Dahlström-Lannes, Monica (1990). *Mot dessa våra minsta: [sexuella övergrepp mot barn] : om barns rätt till skydd mot sexuella övergrepp : om polisutredning, samarbete och personliga erfarenheter*. Stockholm: Gothia

Entman, Robert M (1993): Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43 (4): s. 51-58

Ghersetti, Marina (2000). *Sensationella berättelser: en studie av nyheter från Angola 1987 och om prinsessan Diana 1997 i dagstidningar, radio och TV*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2000

Hermansson, C. & Larsson, L. Fem bilder av pedofili
[Elektronisk resurs]: *En diskursanalys av hur pedofili konstrueras i media och forskning*. Göteborgs universitet, 2007

Tillgänglig på internet: <http://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/4474/1/C-uppsats%20Daniel%20%20Caroline.pdf>

Kwarnmark, Elisabeth & Tedefors Andersson, Inga (1999). *Förövarpsykologi: om våldtäkt, incest och pedofili*. Stockholm: Natur och kultur

Magnusson, Ann-Sofie (2010). *Bilden av psykiatriområdet [Elektronisk resurs] : nyhetsrapporteringen i Rapport 1980-2006*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2010
Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/21894>
Hämtat: 2011-04-07

Martens, Peter L. (1998). *Pedofili: barnpornografi och sexuella övergrepp mot barn*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) (2004). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur

Petersson, Camilla (2010). Hur väljer medierna att gestalta Sverigedemokraterna
[Elektronisk resurs]: *En analys av mediernas makt i några svenska tidningars webbupplagor*. Karlstads universitet, 2010
Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-6295>

SOU:71 (2004): *Sexuell exploatering av barn i Sverige: betänkande*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Wahl-Jorgensen, K. & Hanitzsch, T. (red.) (2009). *The handbook of journalism studies*. New York: Routledge
Kap: 5, 11 & 13

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)
<http://www.brå.se>
Hämtat: 2011-04-28

Brottsbalken, 6 kap. & 16 kap.

Nationalencyklopedin
<http://www.ne.se/kort/pedofil>
Hämtat: 2011-04-28

Pressens etiska regler: <http://www.po.se/regler/30-etiska-regler-foer-press-tv-och-radio>
Hämtat: 2011-04-14

Pressens Opinionsnämnd: Exp nr 29/2010 Gotlands Allehanda, beslutsdatum 100420
Hämtat: 2011-04-14

Muntliga källor

Kwarnmark, Elisabeth – Leg. Psykolog, psykoterapeut & specialist i klinisk psykologi
031-207017

elisabeth.kwarnmark@kriminalvarden.se

Linné, Peter – Journalist Göteborgs-posten
031-62 40 00

peter.linne@gp.se

Mattsson, Anna – Journalist Expressen.se
08-738 30 00

anna.mattsson@expressen.se

Spegel, Anders – Journalist & dokumentärfilmare
0920 26 50 39

anders.spegel@nord.rfls.se

Tidefors, Inga – Forskare/docent Göteborgs universitet & leg. psykolog/psykoterapeut
031-786 1654

070 -26 43 844

inga.tidefors@psy.gu.se

Tillberg, Åsa – Redaktionschef Dagens Nyheter
070-53 65 881

asa.tillberg@dn.se

Anonyma/hemliga källor

Johan 34 – Förövare

Jimmy 16 – Offer

Lisa 30 – Offer

Stefan 33 – Förövare

Bilagor

Bilaga #1 - Kodnyckel

Artikel

V 1 Id, artikel nr.

Löpande 1-

V 2 År

2010

V 3 Månad

1 Januari	7 Juli
2 Februari	8 Augusti
3 Mars	9 September
4 April	10 Oktober
5 Maj	11 November
6 Juni	12 December

V 4 Dag i månaden

1-31

V 5 Tidning

- 1** Aftonbladet
- 2** Dagens Nyheter
- 3** Expressen
- 4** Göteborgs-Posten

V 6 Avdelning

1 Etta	9 Övrigt/Ej urskiljbart
2 Ledare	10 Fiktio
4 Krönika	11 Enkät
3 Nyhetstext	12 Intervju
5 Reportage	13 Kultur
6 Recension	14 Debatt/Insändare
7 Nöje	

V 7 Textlängd

Heltal

Aktörer (3-5 viktigaste)

V 8 Aktör X Roll (alltid huvudaktör... Resterande aktörer sparas som Aktör 2 osv)

1 Gärningsman

2 Offer

3 Anhörig/närstående/granne till förövare

4 Anhörig/närstående/granne till offer

5 Läkare

6 Vårdare

7 Vårdpersonal övrigt

8 Psykolog/psykiatriker

9 Socionom / Kurator / Socialarbetare

10 Övrig psykiatripersonal

11 Övrig expert på området

12 Polis

13 Advokat

14 Åklagare

15 Juridiskt ombud

16 Domare

17 Myndighet/organisation

18 Personligt ombud

19 Övrig aktör

20 Person rädd att bli misstänkliggjord

21 Dagispersonal

22 Politiker

23 Katolska Kyrkan

24 Aktivister

25 Upphovsman

26 Övriga kriminella

27 Kändis

28 Butik/företag

29 Psykoterapeut

30 Föräldrar

V 9 Aktör X Kön

1 Man

2 Kvinna

3 Man + Kvinna

4 Inget kön

0 Oklart

V 10 Aktör X Grupp

1 Enskild

2 Grupp

V 11 Aktör X Framträdande

1 Pratminus (direkt replik)

2 Referat ("han sa såhär")

3 Omnämnt (kommer ej till tals)

0 Anges ej

Gärningsmän

V 12 Gärningsman X status

1 Misstänkt

2 Dömd/skyldig

3 Teoretisk

4 Oskyldig

5 Oklar

6 På fri fot

V 13 Gärningsman X Teoretisk

1 Teoretisk

2 Fiktiv

V 14 Gärningsman X Ålder

Siffervärde

0 anges ej

101 Ung vuxen (18-30 år)

102 Vuxen allmän

200 Medelålder

201 Äldre än medelålder

V 15 Gärningsman X Valens

1 Positiv

2 Negativ

3 Neutral

4 Både positiv och negativ

5 Oklar

V 16 Gärningsman X Relation till offer

- 1 Släkt
- 2 Bekanta
- 3 Ingen relation
- 4 Beroendeställning/Lärare/präst
- 9 Övrigt/Anges inte

V 17 Gärningsman X Återfall?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Nämns inte

V 18 Gärningsman X Etnicitet?

- 0 Nämns inte
- 1 Svensk
- 2 Utländsk härkomst

V 19 Gärningsman X Egenskaper/attribut
(fritext)

Offer

V 20 Offer X Ålder

Siffervärde

- 0 anges ej
- 100 Yngre tonåren
- 20 10-årsåldern
- 102 Mkt små barn
- 101 Yngre än 10
- 104 Tonåring
- 103 Unga överlag

V 21 Offer X Teoretisk

- 1 Teoretisk
- 2 Fiktiv

V 2 Offer X Egenskaper/attribut
(fritext)

Sakfråga/händelse

V 23 Geografisk plats för huvudsaklig händelse?

Se separata landskoder

V 24 Huvudsakligt textperspektiv

- 1 Individ
- 2 Speciell grupp
- 3 Samhället

Om inte pedofili i mer än 50% av artikeln, lägg artikeln åt sidan!

V 25 Om grupp, vilken?

Kategorier:

- 1 Pedofiler
- 3 Katolska kyrkan
- 5 SD
- 7 Föräldrar
- 9 Politiker
- 11 Övriga

- 2 Dagispersonal
- 4 Kriminella
- 6 Dagis-/skolpersonal
- 8 Vårdare
- 10 Religiösa
- 12 Offer

V 26 Sakfråga X -- VAD HANDLAR TEXTEN OM?

1 Övergrepp

5 Regelrelaterat (reformer etc)

10 Allmän text

14 Rädd att bli misstänkliggjord

16 publicering

11 möte

15 Barnporr

18 Hussrannsakan/tillslag

20 Rymning

22 Dom

24 Teori ang. straff

26 Hänga ut pedofiler

28 Klumpa ihop pedo. m. homosexuella

30 Vård av offer/gå vidare

40 Föräldraroll

36 Människohandel

19 Gripande

21 Häktning

23 Pedofilers rättigheter

25 Upptäcka pedofiler

27 Klumpa ihop pedo. m. kriminella

29 Klumpa ihop pedo. m. tidelag

31 Rättegång

35 Klumpa ihop pedo. m. islam

99 Annat än pedofili

V 27 Sakfråga X Status

1 Har hänt/mer definitivt

2 Hot om / hopp om / misstänks ha hänt / process igång

3 Allmänt

V 28 Händelsebeskrivning

Fritext

V 29 Händelser/särskilda kategorier

1 Barnporrhärva 24 kvinnor

3 Manga-domen

5 Magasinet Destroyer

7 Sten-Erik Eriksson

9 Portmannen i Sthlm

11 Michael Jackson

2 Katolska kyrkan

4 SD

6 Kriminella svenskar i utlandet

8 63-årig pedofil/adoptivbarn Kambodja

10 Göran Lindberg

Ges siffervärden allteftersom vi hittar uppföljningar

V 30 Citat etc (fritext)

T.ex: Förekommer brottsbiografi.

V 31 Kommentarer (fritext)

T.ex: Jobbig artikel, konstig artikel, obs., typisk artikel.

V 32 Kön Skribent

0 Anges ej

1 Man

2 Kvinna

3 Blandat

BORTPLOCKAD VARIABEL : V 33 Anteckningar

Lade man märke till något speciellt gällande hur pedofili/pedofilen skildras?

T.ex: Hur skildrar texten pedofili huvudsakligt?

1 Pedofili som huvudsaklig identitet/läggning "Eftersom den dömde förövaren var pedofil var det självklart att han begick brottet igen då detta låg i hans natur."

2 Pedofili som sjukdom "Pedofili beskrivs som något sjukligt, ett tillstånd eller sjukdom som går att bota med hjälp av olika former av behandlingar."

3 Pedofilen som monster / rovdjur "Pedofilen framstår som omänsklig [och ångerlös] i sin jakt på nya offer, han är en sociopat."

Bilaga #2 - Landskoder

Landskoder

Sverige=1

Inrikes=1

Göteborg=2

Halmstad=4

Karlstad=6

Solna=8

Malmö=3

Mariefred=5

Växjö=7

Västsverige=9

Mindre kommun i Västra Götaland=9(10)

Stockholm=11

Danderyd=12

Utrikes=100

EU=15

Danmark=17

Frankrike=18

Tyskland=19

Världen=100

Norden=16

USA=20

Belgien=22

Bryssel=24

Chile=26

Grekland=28

Italien=30

Lissabon=32

Malta=34

Nederländerna=36

Rom=38

Thailand=41

Afghanistan=21

Brasilien=23

Charlottenberg=25

Cincinnati=20(27)

Irland=29

Kambodja=31

London=40

Mexiko=35

Norge=37

Storbritannien=40

Vatikanen=38